

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ
DE FILOSOFIE

Muncă și Existență.
O metafizică a societății moderne cu
exemplul România
REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

Conducător de doctorat:
Conf. univ. dr. abil. Ion Copoeru

Student-doctorand:
Stoenescu Roxana Alice

2017

Cuprins Rezumat Teză

Cuprins teză de doctorat.....	3
Cuvinte Cheie.....	6
1. Introducere	7
1.1. Temă.....	7
1.2. Metodă	8
1.3. Argumentare.....	9
1.4. Ipoteze.....	12
2. Conținut.....	14
2. 1. Abordare.....	15
2.2. Rezultat-Concluzii	21
Bibliografie	24
Surse electronice.....	43

Cuprins teză de doctorat

Cuvânt înainte	6
Lista de abreviație	7
1. Introducere	9
1.1. Temă	9
1.2. Întrebări	10
1.3. Motivație	11
1.4. Stadiul actual al cunoașterii în domeniu	15
1.5. Metodă	20
1.6. Materialul ales al cunoașterii în domeniu	26
2. Aspecte introductive privind domeniul de cercetare filozofic a ființei omului	30
2.1. Conceptele lui Arendt despre necesitate și conceptul de <i>Muße</i>	32
2.2. <i>Vita activa</i> și formele posibile ale muncii	37
2.3. <i>Animal laborans</i> - a muncii	39
2.4. <i>Homo faber</i> – a fabrica	39
2.5. Sfârșitul lui <i>Homo faber</i> și a lui <i>Animal laborans</i>	41
2.6. Contractele sociale și începutul procesului economic	44
2.7. Rezumat	46
3. Procese de raționalizare și de modernizare de la Aristotel până în ziua de astăzi	48
3.1. Critica lui Marx față de capitalism	53
3.1.1. Utopii ca moșteniri al istoriei ideilor politice de liberalism	55
3.2. Critica noii Școli de la Frankfurt față de nedreptate	62
3.3. Arendt despre inversare sensului de viață	63
3.3.2. Foucault și nebunia lumii muncii	66
3.3.3. Excurs: Rolul femeii și al mișcării feministe în urma proceselor de modernizare	71
3.4. Societăți moderne și anti moderne în comparație	78
3.4.1. Valori materialiste și postmaterialiste	80
3.4.2. În urma timpului	84
3.4.3. Procese de schimbare fără procese de modernizare	94

3.5. Cauzele crizei de dezvoltare	96
3.5.1. Cultura scrisului întârziată	100
3.6. Rezumat: Bazele identității ale lui Benedict Anderson	107
4. Construcții sociale ale realității	109
4. 1. Urmările procesului de imaginare	110
4.2. Construcția unei societăți	113
4.2.1. Tendințe contradictorii	123
4.3. Mituri ca bază a construcției sociale	124
4.3.1. Rezumat	128
4.4. Începutul tiraniei după Platon	130
4.4.1. Originile totalitarismului a lui Arendt	134
4.4.2. Uniformizare și omogenizare	137
4.4.3. Foucault și fragmentarea și clasificarea rațiunii economice	147
4.4.4. Restructurarea sistemului de muncă vestic	155
4.5. Comunismul - O utopie	158
4.5.1. Industrializarea estică și măsurile ei pentru instaurarea unei dictaturi de muncă	162
4.5.2. De la dictatura muncii înspre comunismul național	170
4.5.3. Despărțirea politică și monopolul de conducere neoliberal	174
4.5.4. Structurile de putere foucauldiene	180
4.5.5. André Gorz și operarea sistemelor în comparație	197
4.5.6. Mecanisme de comunicare	200
4.5.7. Conceptul de civil society	209
4.5.8. Simulacrum	214
4.5.9. Habermas și golirea sferei publice	218
4.6. Rezumat: Urmările tiraniei sau Rawls și teoria eșuată a dreptății	221
5. Procese de transformare și începuturile democrației	229
5.1. Problemele democratizării sau despre nedreptate	231
5.1.2. Probleme de transformare	238
5.1.3. Terapia de șoc și procesele ei de stagnare	244
5.1.4. Dezvoltarea unei oligarhii noi	248

5. 1. 5. Medii de comunicare ca și motor al proceselor de transformare	259
5.1.6. Începuturile unei societății civile și abecedarul democrației	264
5.1.7. Concluzii	269
5.2. Critică față de renegocierea timpului și trecerea înspre munca flexibilă în neoliberalism	272
5. 2.1. Stăpânirea neoliberală	274
5.2.2. Creștere economică prin deficit democratic și "timpul cumpărat"	281
5.3. Neoliberalismul și visul neîmplinit de îmbogățire	285
5.3.1. Nedreptatea neoliberală	294
5. 4. Fără "Muße" nici conștiință	299
5.4.1. Lipsa proceselor de dezvoltare cognitive	302
5.4.2. Colonizarea spațiilor ale trecutului	308
5.4.3. Teocentrismul ca încercare explicativă pentru ființa	312
5.5. Rezultate	316
6. Rezumat	322
Bibliografie	333
Surse electronice	352

Cuvinte Cheie

1. Muncă (Animal laborans/Homo faber)
2. Existență
3. Societate/Societate civilă
4. Modern/Anti modern/Tradițional
5. Societate de clase/Societate de statut
6. Secularizare/Religie
7. Modernizare/Medii de comunicație/Educație/Scris
8. România/Sud-est-europa/țari vest-europene (capitaliste/occidentale)
9. Cultură politică
10. Capitalism/socialism/crematistică
11. Privat/Public
12. Națiune/Naționalism/Mituri politice
13. Totalitarism/Fascism/Politică biologică/Omogenizare/ Rațiune Economică
14. Comunism/Comunism național/Dictatură
15. Postcomunism/Revoluție/Elită
16. Neoliberalism/Muncă flexibilă
17. Procese de Transformare/ Procese de Dezvoltare/Procese de Stagnare
18. Libertate/Necesitate
19. Progres/Regres
20. Dreptate/Nedreptate
21. Autonomie/Autodeterminare/Control extern
22. Valori
23. Conștiință (politică)/Conștiință de sine
24. Spațiu și timp
25. Memorie culturală/Medii comemorative

1. Introducere

Această lucrare analizează societatea românească modernă și problemele ei de dezvoltare înspre o democrație neoliberală. Problemele de dezvoltare ale României vor fi cuprinse și rezumate prin analiza categoriilor de bază ale societăților moderne, care sunt formate prin muncă și existență. Pe parcursul cercetării diviziunii muncii și a schimbului de bunuri realizate pe baza acesteia se poate diferenția și reconstrui viața românilor. Astfel, prin analiza categoriilor fundamentale ale societăților moderne se cristalizează diferențierea socială a românilor.

1.1. Temă

Această lucrare exemplifică într-un prim pas diferitele procese de transformare socială, pe care societatea românească le-a parcurs pe baza experiențelor sale istorice. În comparație cu alte țări europene, în România diferențele sociale se disting printr-o trecere lentă și problematică înspre modernitate.

Ceea ce se evidențiază imediat în această analiză constă în regresul sau „înapoierea“ societății românești și a culturii sale politice, din cauza traiului, care în primul rând este dominat de munca pentru necesitățile vieții.

Pornind de la această premisă se vor explica deficitele de dezvoltare ale domeniilor sociale și politice în societatea românească, acestea fiind puse în concordanță cu geneza istorică pentru a găsi cauza problemelor prezente, deoarece acestea există și în ziua de azi. După cum vom vedea, „înapoierea“ României este evidențiată de poziția mult prea dominantă a sferei de necesitate în viața și munca de zi cu zi a membrilor societății.

Într-un al doilea pas se analizează cauza incapacității românilor de a-și recupera deficitului de dezvoltare și implicit condiția actuală. În acest context lucrarea de față își pune întrebări privind „emanciparea“ cetățenilor români și a lipsei angajamentului politic a societății civile, deoarece nu s-a implementat o mișcare opozițională urgent necesară contra vechii nomenclaturi, deși au trecut 26 de ani de la căderea comunismului. Prin absența acestor factori

România nu deține nici un sistem democratic intact și funcțional și nici nu se dezvoltă un sistem social sau un sistem de bunăstare mulțumitor.

Această „stagnare“ s-a produs în special din cauza dezvoltărilor de modernizare eșuate a României. Lipsa impulsului sau impulsul incomplet al modernizării se explică prin faptul că societatea românească, în primul rând este marcată în continuare de imaginea valorilor și a normelor de acțiune care aparțin supraviețuirii, iar în al doilea rând de o viață care este dominată de muncă pentru necesitate. Prin urmare, straturile societății muncitorești, a populației românești nu deține resurse de natură temporală, spațială, materială și financiară. Din cauza acestor lipsuri nu se pot elibera capacități pentru dezvoltarea unei conștiințe politice, având în vedere că lipsesc și resurse spirituale și ideale necesare.

1.2. Metodă

Totodată, fără aceste baze materiale și spirituale rămâne și cultura politică absentă, necesară pentru o democrație intactă, având în vedere că asigurarea nevoilor materiale fundamentale – necesitatea vieții - domină viața zilnică. Pe lângă exemplificările istorice această lucrare susține atât argumentarea dominației anacronistice a necesității, cât și a teoriilor de modernizare și transformare (acestea fiind preluate din domeniul științelor sociale și puse în contextul dezvoltărilor istorice).

Întrebarea “De ce românii nu dețin o conștiință (politică)?” reprezintă o problemă clasică a filozofiei. Conținutul și elementul filozofiei privește esența, nu abstractul sau irealul, ci realul sau adevărul, care există de la sine: *Dasein-ul*. Pentru a putea analiza realul societății românești, care la rândul ei este compusă din cuvintele muncă și existență, ne folosim de filozofie. Întrebarea referitoare la lipsa conștiinței (politice) va fi tratată filozofic cu ajutorul metodei hermeneutice și a experiențelor societății române și a răsturnărilor istorice, începând de la societatea feudală, sistemul fascist, comunist și postcomunist până în actualul sistem orientat vestic al statului național neoliberal și democratic românesc. Printr-o analiză hermeneutică se vor cerceta în cele ce urmează cultura politică, care se încadrează în istoria ideilor europene și a formelor diferite de muncă, în sistemele conducătoare ale Europei de Vest și de Est, pentru a se putea constata actuala semnificație a lor și a efectelor pentru societatea românească.

1.3. Argumentare

În cercetarea proceselor de transformare a muncii și a societății se va recurge la conceptele de *Vita activa* și *Vita contemplativă* ale lui Hannah Arendt pentru a fi puse în legătură cu dezvoltarea sistemului de muncă (flexibil) în România (modernă).

Cercetarea se concentrează în ceea ce urmează pe trei mari perioade de timp. În prima parte va fi analizată istoria timpurie a sistemului economic capitalist cu premisele sale care constau în istoria ideilor și a societății precapitaliste, care pe de o parte s-au dezvoltat prin științele și tehnologiile noi și pe de altă parte prin reformație a cărui rezultat este secularizarea. Secularizarea și progresul tehnico-științific sunt răspunzătoare predominant pentru conștiința modernă schimbată, prin care s-a dezvoltat o imagine a omului „modern“ și rațional, care este diametral opusă imaginii valabile până atunci a omului și a lumii organice. Împreună cu structurile societății schimbate de-a lungul timpului și a legăturilor complexe care deveneau din ce în ce mai interdependente, s-a dezvoltat o imagine a lumii „tehnice“. Așa au apărut teoriile moderne de stat ale țărilor dezvoltate capitalist, care au fost importate în România și care au pus temeliiile dezvoltării unui sistem politic și economic nou, a cărui formă finală se concretizează în conceptul națiunii și totodată dă naștere omului modern. În acest context vom aprofunda și construcția socială a națiunii.

Se poate spune că simptomele patologice ale României - ca și complexul înapoierii, luptei pentru supraviețuire și prin urmare lipsa valorilor de tip autonom sau de autodeterminare, a căror absență duce la lipsa conștiinței politice - au apărut în societatea românească în urma dictaturilor din secolul 20, acestea având deja o rădăcină deficitară care provine din lipsurile societății feudale, de unde au pornit problemele economice, politice și sociale – toate fiind o urmare a unei „epoci moderne întârziate“.

Prin structurile de modernizare insuficiente sau parțial inexistente în societatea românească a apărut timpuriu o lipsă permanentă de educație și de factori constitutivi pentru identitate în stratificarea socială. Prin lipsa mediilor de comunicare și mai ales de educație, precum scrisul și răspândirea scrierilor, s-a omis epoca modernă ca perioadă de timp a Iluminismului, fundamentul unei reformații, secularizarea și începutul procesului de raționalizare, precum și

formarea unui stat național, dezvoltarea burgheziei cu care a apărut totodată și conceptul modern a publicului, ca sferă de acțiune politică, economică și socială a unei culturi politice.¹ Aceasta lipsă fundamentală de lungă durată a culturii limbajului și a scrisului comun a dus la un nivel educațional scăzut al societății române, îndeosebi în regiunile rurale, în comparație cu dezvoltarea precapitalistă a altor țări europene.

Pe lângă acestea, este absentă dezvoltarea unei pătri sociale, asemănătoare cu burghezia vestice. Așadar, lipsesc protagoniștii unei sfere politice, instituționale și administrative publice care în alte țări au pus bazele culturii politice unei viitoare democratizări.

Lipsa publicului a îngreunat și încetinit enorm formarea identității naționale și prin urmare și a formării statale, în comparație cu cea europeană. Mai târziu modelul statului național modern a fost preluat doar în forma sa structurală, fără să fie legat de istoria ideilor, a tradiției țărilor de apus și a modelelor lor de ordine și fără a implementa în societate idea Iluminismului și a teoriilor ei liberale și socialiste.

Din cauza acestor absențe, pe de o parte nu s-a putut folosi potențialul economic al statului național și pe de altă parte nu a existat nici în societate o schimbare a valorilor sau altă orientare nouă, care să nu fie marcată de tradiția rurală. Absența tangenței României cu istoria ideilor țărilor de apus, ideii statului național și a valorilor iluministe, duce la lipsa fundamentului pentru dezvoltarea societății organizată sub forma burghezo-democratic și a propriei culturi politice.

Totodată, fără societatea burghezo-democratică nu se puteau anticipa nici principiile pieței capitaliste, deoarece lipsea înțelesul conceptului de public parlamentar, al funcționarilor profesionali, a unei democrații care după spusele lui Weber, constituie un sistem eterogen, în care prin alegerile directe ale unui conducător politic de către popor, un reprezentant sau înlocuitor al partidului câștigător își denumeste „aparatură de funcționari“ și este legat de acordul parlamentar doar în chestiuni de administrație a bugetului de stat și a legislație.²

Sistemul parlamentar modern al țărilor precapitaliste apare dintr-o tradiție lungă a teoriilor politice din istoria ideilor țărilor de apus și reprezintă o modernizare treptată și în permanentă schimbare.

¹ Compară Nikolai Genov, *Transformation als makrosoziale Rationalisierung, Die Tradition Max Webers und die osteuropäischen Realitäten*, In: Anton Sterbling/Heinz Zipparian (Hg.), *Max Weber und Osteuropa*, Beiträge zur Osteuropaforschung, Krämer Verlag, 1997, S. 229-241.

² Compară Max Weber, *Politik als Beruf*, Nachwort von Ralf Dahrendorf; Philipp Reclam, Stuttgart 2006, s. S. 9: „Fachbeamte“ und „politische Beamte.“

Prin urmare, în România a lipsit complet o dezvoltare continuă a modernizării. Structurile anti-moderne, feudal politice și economice au fost păstrate datorită interesului concurent a puterilor internaționale precum Austro-Ungaria, Imperiul Slav și Otoman. Având în vedere că România era divizată în diferite părți, datorită poziției sale geografice: între Europa țărilor de apus - occidentale, Balcanul și la „Porțile Orientului“ sau „între centrul și mijlocul Europei, Stepei Rusești, zonelor de conducere întunecate ale nordului și peninsulei înșorite balcanice, ea se percepea ca „o civilizație latină în mijlocul mării de barbari (slavi și turci)!“

Cu accesul la Marea Neagră pe de o parte și pe de alta parte la Peninsula Balcanică îi revenea României o poziție strategică avantajoasă, datorită căreia aceasta a devenit un obiect de interes al marilor puteri deja menționate, România având rolul unui „stat-tampon“.³

Elitele naționale conducătoare ale României erau și ele la rândul lor interesate de menținerea sistemului economic și politic al României „înapoiat“, fiindcă dobândeau din această situație statutul lor privilegiat și reușeau să legitimizeze puterea lor mai ușor.

Înapoierea economică a României a culminat cu neexperiența ei politică, cu structurile educaționale dezvoltate rudimentar și cu o societate fragmentată puternic atât etnic, religios, cât și în totalitatea sa națională și regională, aceasta fiind supusă unei imagini de conducere în mare parte organizată patriarhal și tradițional, toate acestea oferind și favorizând intrarea regimurilor dictatoriale, precum fascismul și comunismul.

Pentru a înțelege dezvoltarea comunismului real în România ca sistem de redistribuție rațional, se va face o aprofundare în teoria dezvoltării totalitarismului. În acest context se va analiza îndeaproape conceptul biopoliticii, a pozițiilor de ideologie rasială și antisemite și a demersurilor de omogenizare etnică care vor fi puse în legătură cu apariția dictaturilor din secolul 20.

Pe tot parcursul lucrării accentul este pus pe dezvoltarea transformărilor de timp și spațiu a muncii, pentru a putea exemplifica pe acest fundament „înapoierea“ cu care se confruntă România și pentru a putea explica apariția miturilor politice, care reprezintă premisele părții a doua a acestei cercetări legate de dictaturile secolului 20, cu politicile sale biopolitice și de omogenizare.

A doua parte a cercetării analizează biopolitica fascismului, comunismul cât și dezvoltările sale înspre postcomunism, în care se schițează pe lângă conținutul ideologic și

³ Compară Maria Todorova, *Balcanii si Balcanismul*, S. 79- 83; Vgl. Nicolae Iorga, *Histoire des roumains et de la romanité orientale*, Bucuresti, 1940; Nicolae Iorga, *Istoria Romanilor*, [dt. *Die Geschichte Rumäniens*], Victor Spinei (Hg.), Vol. 3, Cititorii, Bucuresti, 1993.

structurile economice și politice, toate acestea pentru a surprinde tipul social care s-a dezvoltat în aceste sisteme. Și aici se va pune accentul pe schimbarea **lumea muncii**. „Publicul panoptic“ și societatea civilă, precum și elita conducătoare și coruptă a sistemului postcomunist în România, sunt exemple pentru consecințele politice deficitare de educație și economie care au rezultat din procesele de transformare. Ultimul capitol tratează neoliberalismul care va fi încheiat prin prisma analizei schimbărilor de spațiu și timp a lumii muncii, precum și ceea ce rezultă din aceste structuri sociale, pentru a putea încheia cu o tipologie a cetățeanului român modern.

În capitolul final se va cerceta prin analiza mediilor de transmisie (precum celor scrise și de imagine) memoria culturală și conservarea acesteia, împreună cu relația românilor față de mediile spațio-temporale pentru a înțelege motivul primordial al lipsei culturii politice românești. Ca încheiere această cercetare prezintă „imaginea lumii și a omului“ român prin care devine explicabilă lipsa conștiinței (politice). În acest demers se va recurge tot timpul la discuția despre necesitățile vieții, măsură în care s-ar putea dezvolta sau îmbunătății sistemul educațional român și educația politică pentru a forma o conștiință democratică și valori precum autonomia și autodeterminarea.

1.4. Ipoteze

Ipoteza referitor căreia munca dă vieții și societății de transformare române o formă, ar trebui respinsă imediat, având în vedere că viața în România nu este formată de către muncă, ci determinată de către aceasta.

România ca țară de transformare nu deține posibilitatea de a da vieții prin muncă o formă sau o apariție. Această opțiune ar fi valabilă doar dacă munca sau rezultatul ei pentru fiecare individ în parte sau pentru societate, ar depăși asigurarea necesităților vieții, lucru imposibil de realizat raportat la condițiile de muncă a societății Românești.

Statisticile arată că riscul de a trăi la granița sărăciei în anul 2014 era de 40,2 % din populația totală a României,⁴ că peste 30 % din populație trăiesc cu mai puțin de 5 dolari pe zi, că 50 % din

⁴ Eurostat, Pressemitteilung 181/2015, 16. Oktober 2015, [<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7034693/3-16102015-CP-DE.pdf/0dec8142-74eb-40c5-99e7-0b9c8aa78637>], consultat la 15. 07. 2016.

populație și 28,3 % a populației urbane sunt în pericol de sărăcie și excluziune socială.⁵ Iar în același timp trăiește 15,9 % din populația care deține un loc de muncă salarizat sub limita sărăciei.

Astfel, pentru majoritatea populației române este imposibil să dea vieții o formă prin muncă (autorealizarea) sau să urmărească țelurile de consum în timpul liber, deoarece lumea vieții trăite este supra dominată de muncă.

Această procedură de a îi da vieții o formă prin munca salarizată, poate să funcționeze doar dacă există locuri de muncă; pe când peste 50 % din populația României se află în situația de a-și căuta un loc de muncă.

Salariile scăzute a celor care lucrează nu le oferă angajaților posibilitatea degajării sociale, în același timp orele de lucru, adică necesitatea, dominându-le viața.

Tocmai de aceea lumea muncii rămâne limitată de nevoi și determinată de necesitate. Nevoia sau necesitatea prevede în acest context satisfacerea nevoilor de bază materială sub formă de însușirea bunurilor de consum. A munci în România se atribuie sferei necesității absolute - pentru majoritatea angajaților țelurile precum configurarea semnificativă a timpului liber și „planificarea carierei“, a căror bază se formează prin necesitățile și motivația personală, sunt departe de lumile vieții lor trăite.

În demersul continuu al acestei lucrări se va ilustra în ce măsură se poate găsi cauza pentru dezvoltarea înapoiată a culturii politice și ale condițiilor democratice deficitare, privite în contextul european, în procesele de transformare a sistemelor politice și economice diferite ale României.

Un alt aspect care rezultă din această ipoteză constă în faptul că toate condițiile economice și într-un sens mai restrâns condițiile de muncă, reprezintă factorii principali în dezvoltarea și emanciparea politică și socială a unei societăți.

Altă ipoteză în acest context constă în faptul că timpul liber, în sensul unui timp pentru „Muße“ în interacțiune cu posibilitățile de educație subdezvoltate, împiedică „regândirea“ îndreptată spre orientarea completei societăți, a valorilor și a unui stil de viață democratic, precum și a punerii în aplicare a unei participări democratice în modelarea propriului mediu de viață și de muncă.

⁵ Eurostat, *Städteagenda für die EU*, (Pressemitteilung) 104/2016, 30. Mai 2016, [<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7411591/1-30052016-AP-DE.pdf/4caca450-5632-419f-97ea-b86d228bfa90>], consultat la 15. 07. 2016.

2. Conținut

În această lucrare s-au exemplificat, prin tratarea istorică, filozofică și a științelor sociale, diferitele epoci de dezvoltare ale României cu trecerile sale prin variatele sisteme de conducere politice, economice și ideologice. Accentul este pus pe dilema sau problemele proceselor de modernizare sau democratizare în care se află societatea română și după o perioadă de 26 de ani de reconstruire în urma „căderii” Comunismului.

Punctul de plecare a acestei analize asupra societății române moderne este marcată de cuvântul „muncă”, având în vedere că viața și existența omului este condiționată natural de muncă. Prin modelul lui Arendt a celor trei forme de activitate ale omului, cum ar fi munca fabricarea și acțiunea, au fost tratate și comparate formele de muncă în societatea românească premodernă, în capitalismul modern, în comunism, în postcomunism și în democrația neoliberală.

În acest context au fost ilustrate acele experiențe politice care au marcat societatea română în decursul timpului. Prin analiza hermeneutică a proceselor de modernizare ale României se constată și explică primordial poziția societății românești față de muncă și viață.

Deși această lucrare poate fi percepută ca o lucrare filozofică, ea nu se folosește de logică, ci de hermeneutică: teoriile și textele din diferite științe precum filosofia, științele politice, sociologia, istoria și antropologia culturală au fost interpretate în privința operaționalizării lor față de cuvântul muncă și supuse unei priviri critice și interpretate sub respectarea diferitelor teorii ale cunoașterii.

Într-un proces inductiv au fost alăturate acestei analize rezultate relevante din domenii de cercetare interdisciplinare a științelor umane pentru a construi o imagine amplă și actuală a societății românești.

Accentul a fost pus pe o reinterpretare amplă a sensului și a semnificației cuvântului muncă în contextul epocilor și a sistemelor care au condus societatea românească în condițiile istorice și geografice respective.

Scopul acestei lucrări a fost schițarea schimbării valorilor societății și ilustrarea schimbării conștiinței cetățeanului român cu cauzele sale multiple și complexe, care sunt legate de reconstruirea sistemului politic în România.

Dezvoltările deficitare sau modernizarea eșuată a României, percepute din perspectivă vestică, reies din formarea proceselor de muncă și de producție, prin care s-au transformat totodată și semnificațiile acestora în contextul spațial, temporal și istoric diferit.

Pe de-o parte procesele sunt marcate de experiențele sociale cu sistemele de conducere „totale - totalitare“, iar pe de altă parte cu procesul de naționalizare, în urmă căruia nu s-a putut dezvolta o conștiință a societății burgheze, politice și nici a celei democratice în marea parte a societății românești. Din aceasta rezultă slăbiciunea societății civile, imposibilitatea cetățeanului român de a își forma păreri și acțiuni politice sau exagerat spus, lipsa unei culturi (politice) comune și a unui public politic esențial pentru explicarea primordială, dar și pentru rezolvările viitoare ale problemelor economice și sociale din țară.

2. 1. Abordare

La începutul lucrării a fost analizată transformarea valorilor în contextul societăților moderne, în care munca nu servește doar scopului de întreținere a vieții, ci începe să servească tot mai mult la câștigarea banului și la acumularea proprietăților și a averilor rezultate din muncă. Pe bază acesteia se produce o creștere a valorificării bunurilor materiale și o transformare a societăților moderne dezvoltate capitalist, în societăți de muncă, toate acestea ducând la societăți de consum. Această percepție modernă a creșterii valorii muncii se oglindește în ideile sau moștenirile intelectuale și politice ale burgheziei europene și culminează în slogane de liberate, de egalitate și de fraternitate ale Revoluției Franceze, din care reies atât individul iluminat, Declarația Drepturilor Omului și a Cetățeanului, cât și statul național modern, dar și dictatura, fascismul, socialismul și comunismul.

Această moștenire „vestică“ a proceselor de modernizare politice și economice au marcat și cultură politică a României. Având în vedere că de-a lungul istoriei sale România a fost tot timpul marcată puternic religios tradițional și de nesiguranțele economice și politice, îi lipsesc societății și noțiunile de valori, care sunt indispensabile pentru reușita unei vieți sub condiții moderne târzii, precum autonomia, autenticitatea individuală și inițiativa proprie.

Astfel, în concurența globală le lipsește românilor conștiința (de sine) și prin urmare lipsa motivației progresului economic și a stabilității politice.

Sub condițiile moderne ale formelor de muncă și de producție, ale dictatului permanent al creșterii potențialului individual, precum și ale constantelor diferențieri în contextele sociale și în formele de viață, dar și ale obligațiilor de dinamizare din economie și politica în contextul logicii de realocare capitalistă, apar orientările religioase și tradiționale care par să împiedice stabilitatea și creșterea treptată și exponențială economică.

În afara laturii unei societăți de statut, subiecții fără conștiință proprie și de autodeterminare nu sunt în stare să acționeze.

Din cauza acestei lipse de conștiință proprie, în societatea românească rezultă subdezvoltarea culturii politice și ale condițiile economice provenind din acest fundament.

„Valorile de supraviețuire“ și valorile puternic impregnate tradițional domină procesul de naționalizare al României. Trecerea de la societatea feudală românească spre industrializare a progresat forțat prin regimul comunist al României și a avut loc în fundalul dezvoltării societăților vestice precapitaliste și al statului național modern, precum și al publicului burghez.

Constatăm o discrepanță masivă temporală între procesul de modernizare românesc față de cel al statelor vecine europene: în comparație cu dezvoltarea vest europeană în România s-au menținut condițiile de muncă feudale mult timp până în secolul 20, alături de munca industrială, dar și alături de noțiunile valorilor tradiționale care influențează societatea românească până în ziua de azi.

Până la intrarea dictaturilor din secolul 20 majoritatea societății a fost compusă din formele de muncă a lui Animal laborans și Homo faber. Așa s-a dezvoltat prin târzie apariție a instituțiilor de ordine publică în România nu numai un „șchiopătat“ temporal și spațial al formelor moderne de muncă, ci și o dezvoltare înapoiată a instituțiilor organizate public și de stat.

Rezultatele acestei organizări publice parțial excluse sau lipsa reglementărilor instituționale și administrative a sferei publice și a etapelor de modernizare de tip vestic, implementate deficitar, sunt și în ziua de astăzi în mare parte cauza problemelor politice, structurale, instituționale, administrative, economice și sociale ale României.

Modernizarea absentă a sferei publice explică și de ce i-a fost comunismului atât de ușor să preia publicul complet în scopul lui, cât și să colonizeze acest spațiu prin propagandă. La fel de greu îi este și în ziua de astăzi societății românești să se obișnuiască cu ideea unui spațiu public comun – având în vedere că acesta nu a fost niciodată existent - și să se identifice cu acesta sau să devină o societate civilă activă în această sferă.

Organizarea muncii și a existenței de când s-a format România în anul 1859 a fost sub dictatul regimurilor de conducere represive care s-au înlocuit reciproc. Acest aspect a fost marcant pentru dezvoltarea românească, pentru slăbiciunile politice și economice ale sistemului postcomunist, dar și pentru actuala societate de transformare.

Deci, în România se poate vorbi despre lipsa predominantă a proceselor de transformare și de modernizare continue după modelul vestic, care în țările dezvoltate astfel, au schimbat profund toate structurile societății.

Având în vedere că, în România, sectorul agricol nu a fost supus unui proces de modernizare, iar populația a fost privată de o educație elementară, până la emergența comunismului s-a produs o modernizare eminentemente îngrădită.

Nivelul scăzut de educație, mai ales al populației rurale a României, a avut urmări economice, politice și sociale dezastruoase în privința efectuării măsurilor de modernizare și a șanseii de a asimila o societate burgheză cu o cultură politică a democrației. Astfel, din cauza lipsei păturii de mijloc, România rămâne o societate „din urmă”.

Pe lângă acestea, un alt impediment a fost lipsa unei limbi comune, marcând astfel absența unui mediu de legătură, care ar fi putut pune baza unei identități naționale. Fără condiția prealabilă a limbajului comun, pentru un sistem unitar, cuprinzător, social, politic și economic, precum și pentru un sens comun și pentru semnificații comune, construirea de instituții comune este anevoioasă.

Astfel, procesul de naționalizare românesc s-a desfășurat cu dificultate. Din pricina acestor întârzieri și neglijențe, secolul 20 aduce cu sine în România un regim dictatorial, care încearcă, prin industrializare forțată, să provoace o modernizare, pentru a se alinia nivelului de dezvoltare vestic.

Dictaturile marchează România până în zilele noastre, împiedicând dezvoltările de natură tehnică, economică și, mai ales, culturală, inerente dezvoltării individului modern și a subiectivității sale, care conduc la o societate deschisă, marcată de un sens clar.

Viața rurală, cu ale sale tradiții și practici, marchează în manieră semnificativă societatea românească, chiar și în zilele noastre. Discursul politic specific contextului nostru cultural, precum și cel al societății civile, este din această cauză, în continuare, încărcat de elemente tradiționaliste și naționaliste, iar acestea se află într-o permanentă reînviere în urma unei

hibridizări politice a vechilor tradiții ale țărânimii, pe de o parte, și pe de altă parte, ale credinței și ale dorinței unei societăți super tehnologizate a secolului 21.

Acest fenomen își regăsește justificarea prin emergența, crearea națiunii românești, prin scrieri istorice imaginare, motivate de puterea politică. Îndeosebi comunismul național românesc a fost cel care s-a folosit de mituri politice, care întăreau cea mai importantă bază de legitimare ca fiind ideologia politică a regimului autoritar.

Construcția statului național românesc, inventarea națiunii românești și a identității naționale românești au avut loc cu ajutorul miturilor politice, care își au rădăcinile în miturile culturale ale unei țări.

Miturile culturale ale României au fost reinterpretate de către sistemele de conducere politice în mituri politice și astfel reînviată, pentru a putea să își ancoreze cursul politic în societate, pentru a câștiga încrederea populației și a putea întări puterea politică.

Prin urmare, miturile politice au ajutat sistemele politice slabe și represive să se legitimeze, pentru a iniția naționalizarea României.

Astfel s-a creat contextul propice dezvoltării unei culturi politice naționale rudimentare, în condițiile în care pătura socială de mijloc abia răspândită, productivitatea scăzută a sectorului economic și instituțiile educaționale absente blocau schimbarea instituțională reală.

Dictaturile secolului 20 s-au dezvoltat în perioade economice dificile pentru România și și-au dobândit legitimitatea politică prin naționalismul românesc și promisiunea modernizării.

Baza culturii politice târzii a României a fost progresul economic, indiferent de formele represive pe care politicul trebuia să le preia, pentru a putea urma aspirația de creștere economică, bunăstare, modernizare și fundamentarea propriei națiuni.

Țelul comunismului real a fost, prin urmare, împiedicarea dezvoltării României prin industrializare forțată.

România încearcă, prin măsurile acestea de modernizare forțată, să recupereze distanța care devenea din ce în ce mai pronunțată față de țările vest-europene, dezvoltate în spirit capitalist. Comunismul își propune, prin represiune și ideologie, să îi forțeze pe oameni la muncă și reprezintă încercarea disperată de a imita modernizarea de tip vestic, prin progres forțat și ineficient.

Prin *românizare*, comunismul a căpătat un caracter puternic naționalist. Lipsa organizației economice, investițiile ineficiente, proiectele (mari) neproductive, și în comparație cu acestea

foste sectoare/ramuri de economie productive neglijate, precum și lipsa instituțiilor culturale și educaționale, se bazau în această formă a comunismului pe o administrație proastă și un aparat de stat deficitar, ale cărui măsuri politice erau cauzate de lipsa cunoștințelor în domeniu și de orbirea ideologică, incapabilă de a construi și de a conduce un sistem economic intact, funcțional.

Rezultatul lipsei cunoștințelor politice, economice și administrative, cât și lipsa experienței politice a regimului comunist în a pune bazele unui sistem economic funcțional și productiv, constituie oglindirea sistemului politic al României și al culturii sale politice.

Datoriile enorme ale statului generate de investițiile ineficiente, care au fost reduse prin politica de austeritate dusă de Ceaușescu, exemplifică cu atât mai mult absurditatea comunismului național românesc și a caracterului său contradictoriu.

Extinderea controlului sistemului comunist asupra sferei private și politica de uniformizare au generat, astfel, colapsul violent al regimului comunist.

Mediile (comunicaționale) publice guvernate de statul comunist aparțineau aparatului de îndoctrinare ideologic și sistematic și nu permiteau niciun fel de libertate dezvoltării culturale în România, mecanism prin care până și în perioada postcomunistă a fost posibilă prevenirea dezvoltării unei culturi politice a democrației.

Ca rezultat, remarcăm consecințele aparatului de conducere propagandist asupra publicului și a dezvoltării culturale și acum vizibile în societatea românească și în instituțiile sale politice. În postcomunism se configurează, în manieră evidentă, problemele cu care se confruntă o societate care, brusc, trebuie să migreze de la o economie comandată, a practicilor de conducere comuniste și represive, la o economie de piață neoliberală, specifică unei democrații.

Adaptarea sistemului postcomunist la neoliberalism a generat mai multe probleme, pentru că funcționarea unei piețe libere, cât și funcționarea unui sistem politic democratic, cerea, pe lângă schimbările de structură și adaptarea sistemului, o schimbare fundamentală a valorilor în cadrul societății și, în primul rând, indivizi autonomi și capabili de acțiune.

Revoluției înscenate a României îi revenea, cu toate acestea, mai puțin semnificația unei schimbări – percepută ca transformare, care marca sfârșitul regimului comunist și al dictaturii. Începutul postcomunismului, sub conducerea Frontului Salvării Naționale și a nomenclaturii, reprezenta mai degrabă o continuitate.

Prin faptul că munca și condițiile de viață nu s-au schimbat fundamental odată cu emergența perioadei postcomuniste, transformarea conștiinței masei largi devine un țel mai degrabă utopic, în ciuda proceselor formale de democratizare.

Cât timp condițiile muncii și ale vieții oamenilor nu cunosc o evoluție pozitivă, prin măsuri politice și administrative, deci prin dezarmarea situației economice a țării, existența unui spațiu real destinat dezvoltării indivizilor autonomi și capabile de acțiune rămâne un deziderat.

Din cauza lipsei satisfacerii necesităților societății românești și a stagnării societății în stadiul ocupației pentru necesitate, formele de viață ale oamenilor rămân, în continuare, în mare parte structurate feudal sau în manieră proletară.

Țara în curs de transformare România se află în continuare într-o stare de recuperare sau prindere din urmă față de societățile democratice.

Astfel, se poate concluziona că sistemul de valori al românilor este unul hibrid, pentru că societatea românească a rămas până în ziua de astăzi în mare parte condusă de valori tradiționale, având în vedere că România a preluat, în postcomunism, doar o formă aparentă a democrației și, totodată, i-a fost suprapus un sistem de valori modern orientat spre consum prin capitalismul neoliberal.

În plus, nomenclatura românească s-a folosit de mecanismele și regulile pieței economice neoliberale în interesul personal și s-a îmbogățit prin măsurile de privatizare, având în vedere că nu a existat o putere de opoziție a unei societăți civile. Prin asta, în postcomunism se dezvoltă puterea și controlul asupra zonelor sociale, în timp ce țara și populația românească sărăcea din ce în ce mai mult, iar procesul de transformare, de modernizare și de democratizare rămâne în continuare amânat.

Asimilarea valorilor actuale (neoliberale), ce pornesc de la asumția că scopul vieții omenești nu este asociat cu munca, reglementată de stat, ci este bazat pe alegere individuală, voluntară și care se realizează prin acumularea resurselor (proprietate și capital), prinde acum contur și în România.

Astfel, democrația și eforturile sale de reformă devin un mijloc al îmbogățirii private. Prin această aspirație după proprietate, apare o schimbare de valori în favoarea valorilor materiale, în cadrul societății românești. Munca devine mijlocul pentru acumularea capitalului și banul are

menirea de a îndeplini promisiunea fericirii capitalismului, întrucât banul înseamnă fericire și fericirea a devenit singurul scop al vieții.⁶

Timpul liber pentru „Muße“, care era de obicei percepută ca atributul fericirii, cunoaște o devalorizare, astfel încât omul actual nu lucrează pentru acel fel de fericire pe care îl poți găsi în timpul liber și timpului pentru Muße, ci doar pentru adunarea resurselor și a capitalului, a căror proprietate cunoaște o punere în valoare identică cu ideea fericirii vieții.

2.2. Rezultat - Concluzii

A face parte dintr-o comunitate mare de țări dezvoltate în spirit capitalist devine, prin numeroasele diferențe vizibile de performanță națională simțită, și marchează societatea românească pe de o parte prin valorificarea naționalismului sau populismului, având în vedere că își pierde conștiința politică de sine în fața competiției cu democrațiile neoliberale, iar pe de altă parte și complexul de inferioritate acumulat de secole se adâncește.

Înapoierea și necesitatea lasă societatea românească, prin urmare, în continuare independentă de procesele de modernizare vestice și oprește orice inițiativă proprie de dezvoltare a unei culturi proprii, fiindcă pe de o parte cultura vestică expune tendințe de colonizare, și pe de altă parte în urma experiențelor istorice se poate spune că România s-a obișnuit să urmeze decizii stabilite din afară și să nu hotărască ea însăși.

Din acest motiv, societatea românească caută răspunsuri și soluții pentru problemele sale mereu în cadrul altor societăți, și nu în cadrul propriei societăți și în istoria ei, motiv pentru care identitatea ei se orientează exacerbat după elemente străine și nu reușește să dezvolte o cultură proprie.

Noțiunile de valori sau poziționările de valori nu sunt alese liber, ci articulează doar ceea ce după părerea noastră este valoros, și tocmai de aceea sunt interpretări proprii constitutive pentru experiențele noastre.⁷

Prin urmare, această analiză, a unei societăți a cărei identități se constituie prin experiențe politice parțial contradictorii precum revoluției, regim fascist și comunist și epoca postcomunistă,

⁶ Compară Konrad Paul Liessmann, *Die Jagd nach dem Glück*, Vortrag, gehalten zur Eröffnung des 15. Philosophicum Lech am 22. September 2011 in Lech am Arlberg.

⁷ *Ibid.*, S. 38, 41.

dezvăluie orientarea României pentru valori materiale și, în mare parte, tradiționale, în timpul practicilor de conducere neoliberale.

Procesele de modernizare hibride ale României demonstrează acest lucru în mod deosebit – având în vedere că sistemele politice în toate celelalte țări europene au fost urmate de procese radicale de secularizare, în timp ce procesul României de construire națională, fascismul și mai ales comunismul național, dar și postcomunismul dobândesc mai tot timpul conotații etnice și mai ales religioase. În loc ca aceste conținuturi ale politicilor eshatologice să producă o negare a religiei, credinței și a bisericii, influența bisericii ortodoxe cunoaște în România o amploare din ce în ce mai mare.

Biserica Ortodoxă Română întărește religios panteonul național - etnic, din cauza căreia îi revine încă un rol important în construirea identității și de conducere politică.

Prin faptul că toate etapele de dezvoltare (politică) a României au fost strâns legate de valorile tradițional - religioase, etapele ei (moderne) de dezvoltare se mențin în continuare țesute cu concepte de viață premoderne, din cauza cărora rămân pregnante atât tendințe moderne, cât și tendințe anti moderne, care generează probleme politice, economice și sociale.

Dacă forma de conducere a unui stat nu este instalată în profunzime, dar nici legitimată, un aparat de stat nu poate funcționa intact, conform normelor legislative, pentru că acestuia trebuie să îi stea la bază un sistem teoretic - politic, definit de gândirea sa politică în sensul „ideii direcționale”, prin care să poată opera.

Fără înțelesul larg și internalizarea unei forme de conducere de către populație, statul poate să preia forme de democrație, dar acest fapt nu înseamnă că exercită această formă de conducere cu succes.

Dacă statul și aparatul statal cu instituțiile aferente nu pot să exercite forma statului și a conducerii corespunzătoare ideilor și principiilor, nici compoziția instituțională și nici sistemul politic ca entitate, nici instrumentele de participare și de decizie nu pot avea funcționalitate deplină.

În lipsa condiției preliminare, forma de conducere și gândirea politică a sistemului, care merg mână în mână, nu se pot ancora în structurile sociale: cultura și conștiința indivizilor rămân neatinse de către schimbările formale sau sunt chiar respinse de către ele, după cum ne demonstrează tendințele anti moderne în România.

În loc să identificăm instituții și procese democratice, câștigă teren, mai degrabă, o compoziție instituțională forțată, bazată și adaptată pe interese personale și de scurtă durată, generată de cerințe și necesități universale, în paralel ca un vrac cusut unul în celălalt fără materia unei forme democratice și fără conținut.

Această înlănțuire de situații și urmări poate fi abordată și invers. Una dintre ideile de bază a lui E. Voegelin constă, conform lui P. Opitz, în convingerea că rădăcinile unui stat trebuie căutate în natura omului. Acest lucru reprezintă principiul antropologic al politicii și ne readuce la Mitul Peșterii din Politeia lui Platon.

Punctul cel mai important este constatarea că în România nu poate să existe o ființă statală funcțională și instituții funcționale conform legii, cât timp nu se schimbă natura/ființa omului, care ar putea să creeze/producă aceste instituții de ordine.

Fiecărui aparat statal funcțional și formei sale de conducere trebuie, deci, să îi stea la bază o teorie politică, economică și administrativă, care să îi dea formă și să îi legitimeze conducerea și acțiunile, pentru a se putea dezvolta proiecte culturale.

Aceste proiecte culturale sunt expresia instituțiilor educaționale ale unei societăți competente. Instituțiile educaționale promovează aptitudinile și capacitatea omului de a pune bazele teoretice – ideale – pentru dezvoltarea culturii, printre multe altele, care reprezintă exigența inerentă a fiecărui stat și a formei sale de conducere.

Pentru un proces de transformare funcțional și pentru a accelera, de exemplu, integrarea în UE, trebuie să fie create structuri noi de educație, pentru a se putea, prin instituții educaționale, capacita în vederea sprijinirii dezvoltării culturale, cu scopul unei democrații funcționale și a ancorării mai eficiente în societatea civilă.

Doar munca educațională cu un țel poate să fie un mijloc de a ajuta societatea românească să capete o conștiință proprie, din al cărui mijloc s-ar putea dezvolta indivizi autonomi, capabili de acțiune și spirit critic, care ar putea forma o societate civilă și care ar putea să formeze o putere democratică – ceea ce este indispensabil pentru o Românie modernă.

Bibliografie

A

1. ABELS, Gabriele /MACRAE, Heather (Hg.), *Gendering European Integration Theory: Engaging new Dialogues*, Barbara Budrich Publishers, Opladen, 2016.
2. ADORNO, T. W /HORKHEIMER: Max, *Dialektik der Aufklärung*, Digitale Bibliothek: [http://offene-uni.de/archiv/textz/textz_phil/dialektik_aufklaerung.pdf.], 2003.
3. Academia Romana, Institutul „Bucovina“ Radauti, *Analele Bucovinei*, Anul XVIII, 2/2011, Editura Academiei Romane, Bucuresti, 2012
4. AGACHI, Mihaela Ioana Maria: *Clujul modern – aspecte urbanistice*, [dt. *Das moderne Klausenburg, urbanistische Aspekte*], editia a 2-a U.T.Press, Cluj, 2009.
5. AGAMBEN, Giorgio: *Homo sacer, Die souveräne Macht und das nackte Leben*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt a. Main, 2002
6. AKYEL, Dominic: *Ökonomisierung, Die Ausweitung von Marktbeziehungen als Prozess der moralischen Bewertung von Gütern*, MPIFG, Diskussion Paper, 14/13, Köln, Juli 2014.
7. ALTMEPPEN, Klaus-Dieter: *Ökonomisierung der Medienunternehmen: Gesellschaftlicher Trend und sektorspezifischer Sonderfall*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2008.
8. ANDERSON, Benedict: *Die Erfindung der Nation*, Campus Verlag, Frankfurt am Main, 2005.
9. ANTAL, Endre: *Beteiligung der RGW-Länder am Weltagrarhandel in den achtziger Jahren*, Duncker & Humblot, Berlin, 1992.
10. ANTER, Andreas: *Max Webers Theorie des modernen Staates. Herkunft, Struktur, und Bedeutung*, Duncker & Humblot, Berlin, 1995.
11. ANTOHI, Sorin: *Romania and the Balkans, From geocultural bovarism to ethnic ontology*, auch online abrufbar: [<http://www.iwm.at/read-listen-watch/transit-online/romania-and-the-balkans/>], abgerufen am 03. 05. 2016, um 16. 40 Uhr.
12. ARENDT, Hannah: *Vita Activa oder Vom Tätigen Leben*, Piper Verlag, München. 2002.
13. ARENDT, Hannah: *Elemente und Ursprünge totaler Herrschaft*, Piper Verlag, München, 2009.
14. ARENDT, Hannah: *Über die Revolution*, Piper Verlag, München, 2014.
15. ARISTOTELES: *Hermeneutica oder die Lehre vom Urtheil*, Leipzig, 1876.
16. ARISTOTELES: *Nikomachische Ethik*, Reclam Verlag, Stuttgart.
17. ARISTOTELES: *Die Politik*, Reclam Verlag, Stuttgart, 2003.
18. ASSMANN, Aleida: *Erinnerungsräume, Formen und Wandlungen des kulturellen Gedächtnisses*, C.H. Beck Verlag, München, 2009.

B

19. BACAS LAUTH, Jutta/ KAVANAGH, William: *Border Encounters. Asymmetrie and Proximity at Europe's Frontiers*, Berghahn Books, New York/Oxford, 2013.
20. BACHMANN- MEDICK, Doris: *Cultural Turns, Neuorientierungen in den Kulturwissenschaften*, Rowohlt's Enzyklopädie, Reinbeck bei Hamburg, 2009.
21. BADER, Veit: *Max Webers Begriff der Legitimität. Versuch einer systematischen-kritischen Rekonstruktion*. In: Johannes Weiss (Hg.), *Max Weber heute. Erträge und Probleme der Forschung*, Frankfurt am Main, 1989.
22. BAUDRILLARD, Jean: *Der symbolische Tausch und der Tod*, Matthes & Seitz, München, 1991.
23. BAUDRILLARD, Jean: *Agonie des Realen*, Merve, Berlin, 1978.
24. BAUMANN, Zygmunt: *Flüchtige Moderne*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2003.
25. BEBEL, August: *Die Frau und der Sozialismus*, Berlin/DDR, 1973.
26. BEHRING, Eva: *Rumänische Schriftsteller im Exil 1945- 1989*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2002.
27. BELL, Daniel: *Die Nachindustrielle Gesellschaft*, Campus Verlag, Frankfurt am Main, 1975.
28. BERG, Eliot, J.: *Socialism and Economic Development in Tropical Africa*, Quarterly Journal of Economics, LXXXVIII, November 1964.
29. BERINDEI, N. Adăniloiaie: *Reforma agrară din 1864*, Bucuresti, 1967.
30. BERGER, Peter L. Berger/LUCKMANN Thomas: *Die gesellschaftliche Konstruktion der Wirklichkeit, Eine Theorie der Wissenssoziologie*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2000.
31. DIE BIBEL: *Stuttgarter Bibel der Buchmalerei*, Die Einheitsübersetzung mit Meisterwerken mittelalterlicher Buchkunst; Belser Verlag; Stuttgart, 2. Auflage 1996, Anmerkungen zur Textgestaltung und Textüberlieferung; S. 1314; Das Buch der Genesis; 2,7.
32. BOIA, Lucian: *Jocul cu trecutul: istoria între adevăr și ficțiune*, [dt. *Das Spiel der Vergangenheit: die Geschichte zwischen Wahrheit und Fiktion*], Bucharest, Romania, Humanitas, 1998.
33. BOIA Lucian: *Miturile comunismului românesc* [dt. *Die Mythen des rumänischen Kommunismus*], Bukarest, 1998.
34. BOIA, Lucian: *Romania, Borderland of Europe*, Reaktion Book Ltd, London, 2001
35. BOIA, Lucian: *Istorie și mit în conștiința românească*, [dt. *Geschichte und Mythos im rumänischen Bewusstsein*] Humanitas, Bucuresti, 2011.
36. BOIA, Lucian: *Warum ist Rumänien anders ?* Bonn-Hermannstadt 2014.
37. BOLOVAN, Ioan/BOLOVAN, Sorina: *Contributii privind structura etnica și confesională a Transilvaniei în sec. XX*, [dt. *Beiträge zur ethnischen Struktur und Konfession Siebenbürgens im 20. Jahrhundert*] In: Sabin Manuila, *Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între sec. XVI- XX*. [dt. *Geschichte und Demographie. Studien zur rumänischen Gesellschaft während des XVI-XX Jahrhunderts*], Sorina Bolovan/Ioan Bolovan (Hg.). Cluj-Napoca 1995.
38. (LE) BON, Gustav: *Psychologie der Massen*, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart.
39. BORSA, Gedeon: *Die Konfessionalisierung im Spiegel der siebenbürgischen Druckorte und Buchdrucker*, In: Volker Leppin/ Ulrich A. Wien (Hg.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der frühen Neuzeit*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2005.

40. BOYER, Robert: *French Statism and the Crossroads*, S. 71-101, In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
41. BÖHLE, Fritz: *Arbeit- Subjektivität und Sinnlichkeit, Paradoxien des modernen Arbeitsbegriffs*, In: Gert Schmidt (Hg.), *Kein Ende der Arbeitsgesellschaft*, Sigma, Berlin, 1999-
42. BRAUDEL, Fernand: *Jocurile Schimbului* [dt. *Die Tauschspiele*], Interprinderea Poligrafica, Sibiu 1985.
43. BULGAKOV, Sergius N.: *The Orthodox Church*, St. Vladimir's Seminary Press, Crestwood, New York, 1988.
44. BURKE, David P.: *Defense and Mass Mobilization in Romania*, URL: [www.sagepublications.com]

C

45. CAMUS, Albert, *Der Mythos von Sisyphos*, In: Christoph Fehige/ Georg Meggle/ Ulla Wesseld (Hg.), *Der Sinn des Lebens*, Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 2004, S. 85 - 87.
46. CANDEIAS, Mario: *Arbeitsgesellschaft im Neoliberalismus, Zur Transformation des Verhältnisses von Kapital und Arbeit*, darIn: *Der Fordismus*, Studie für die Gesellschaft für sozialwissenschaftliche Forschung und Publizistik mbH im Auftrag der Rosa Luxemburg Stiftung, Berlin, Dezember, 2000.
47. CANETTI, Elias: *Masse und Macht*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 1980.
48. CAREY, Henry F./ EISTERHOLD, Christopher: *Romania Since 1989, Politics, Economics and Society*, Lexington Books, USA/UK, 2004.
49. CASTELLS, Manuel: *Die Macht der Identitäten*, Teil 2 der Trilogie, *Das Informationszeitalter*, Leske und Budrich Opladen 2003.
50. CASTORIADIS, Cornelius: *Gesellschaft als imaginäre Institution*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1. Auflage, 1990.
51. CATARGIU, Barbu: *Discursuri Parlamentare 1858-1862*, [dt. *Parlamentarische Diskurse 1858- 1862*], Bucuresti, 1914, p. XI-XVIII; Dan Berindei/ N. Adăniloie, *Reforma agrară din 1864*, Bucuresti, 1967.
52. CERNEA, Mihail: *Sociologia cooperativei agricole de productie*, Kap. Organizarea sociala a satului traditional, Bukarest, 1974.
53. CERNY, Philip G.: *International Finance and the Erosion of Capitalist Diversity*, In: Colin Crouch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
54. CESEREANU, Ruxandra: *Imaginarul violent al romanilor*, [dt. *Das gewalttätige Imaginäre der Rumänen/Die gewalttätige Vorstellungskraft der Rumänen*] Bucuresti, 2003.
55. CHOMSKY, Noam: *Anarchismus, Marxismus und Hoffnungen für die Zukunft*, Interview mit Kevin Doyle für die Zeitschrift *Red & Black Revolution* Originaltext: [www.chomsky.zmag.de/interviews.php?id=30, gefunden auf www.chomskyarchiv.de].
56. COOPER, Barry (Hg.): *Eric Voegelin and the Foundation of Modern Political Science*, University of Missouri Press, Columbia and London, 1999.

57. COURTOIS, Stéphane (Hg.): *Das Schwarzbuch des Kommunismus II*, München-Zürich, 2004.
58. CROUCH, Colin: *Postdemokratie*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2008.
59. CROUCH, Colin/STREECK, Wolfgang: *Introduction: The future of Capitalist Diversity*, In: Colin, Crouch/Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy Of Modern Capitalism. Mapping Convergence and Diversity*, Sage Publications, London – Thousand Oaks – New Delhi, 1997.
60. CSISZAR, Klara A.: *Religion in Rumänien*, In: Markus Porsche-Ludwig / Jürgen Bellers (Hg.): *Religionen in den Ländern der Welt*, Bd. 1, Nordhausen 2012.

D

61. DAHRENDORF, Ralf: Nachwort in Weber, Max: *Politik als Beruf*; Philipp Reclam, Stuttgart, 2006,
62. DELHEY, Jan: *Osteuropa zwischen Marx und Markt. Soziale Ungleichheit und Soziales Bewusstsein nach dem Kommunismus*, BALLA, Balint/STERBLING, Anton (Hg.): *Beiträge zur Osteuropaforschung*, Reinhold Krämer, Verlag, Hamburg, 2001.
63. DELETANT, Dennis: *Ceașescu si Securitatea* [dt. *Ceașescu und die Securitate*], Humanitas, Bucuresti, 1998.
64. DELETANT, Dennis /IMESCU, Mihail E.: *Romania and the Warsaw Pact 1955- 1989*, Selected Documents, Politeia – SNSPA, Bucuresti, 2004.
65. DELETANT, Dennis: *Romania under Communist Rule*, Civil Academy Foundation, Bucharest, 2006.
66. DEWALD, Johann Eberhard: *Reiseerinnerungen und Reflexionen eines rheinischen Gerbergesellen. 1836/38*. In: Biedermeier auf Walze. *Aufzeichnungen und Briefe des Handwerksburschen Johann Eberhard Dewald 1836-1838*. Hg. v. Georg Maria Hofmann, Berlin 1936. Auszugsweise abgedruckt bei Fischer, Wolfram, *Quellen zur Geschichte des deutschen Handwerks. Selbstzeugnisse seit der Reformationszeit*, Göttingen 1957, S. 123-135., auch online abrufbar: In: Themenportal Europäische Geschichte (2006), online abrufbar: [<http://www.europa.clío-online.de/2006/Article=31.>], am 12. 05. 2016, um 12. 46 Uhr.
67. DORE, Ronald: *The Distinctiveness of Japan*, In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
68. DUTU, Alexandru: *Constiința nationala si mentalitatea taraneasca* [dt. *Nationales Bewusstsein und bäuerliche Mentalität*], In: Stat, societate, natiune, [dt. *Staat, Gesellschaft, Nation*], Dacia, Cluj, 1982.

E

69. EISENSTADT, Shmuel N: *Die großen Revolutionen und die Kulturen der Moderne*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2006.

70. EISENSTADT, Shmuel, N.: *Die Achsenzeit in der Weltgeschichte*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt (Hg.): *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, April 2005.
71. EISENSTADT, Shmuel, N.: *Multiple Modernities*, In: Daedalus, 129, 1, 2000, (Hg.) RONINGER, Louis/WAISMANN, Carlos, H.: *Globality and Multiple Modernities: Comparative North American and Latin American Perspectives*, Sussrx Academic Press, Brghon, 2002.
72. ELIADE, Mircea: *Mythos und Wirklichkeit*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1988.
73. ELIAS, Norbert: *Über den Prozess der Zivilisation - Soziogenetische und psychogenetische Untersuchungen*, 2 Bände, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1976.
74. EMINESCU, Mihai: "Opere" Vol. XII, [dt. *Werke Bd. XII*] Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1980-1989.
75. EMINESCU, Mihai: "Opere", Vol. XI, [dt. *Werke Bd. XII*], Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1980-1989.
76. ENGELS, Friedrich, *Grundsätze des Kommunismus*, Marx-Engels Werke, Band 4, Dietz Verlag Berlin, 1974.
77. ETZERSDORFER, Irene: *Arisiert, Eine Spurensuche im gesellschaftlichen Untergrund der Republik*, Verlag Kremayr & Scheriau, Wien, 1995.
78. EUCHNER, Walter: *Politische Tiere-tierische Politik*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2001.

F

79. FATI, Sabina: *Transilvania o provincie in cautarea unui centru* [dt. *Siebenbürgen eine Provinz auf der Such nach einem Zentrum*], Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturala, Cluj-Napoca, 2007.
80. FAWN, Rick: *Ideology and national identity in post- communist foreign policies*, Journal of Communist Studies and Transition Politics, Vol. 19, Nr. 3, 2003.
81. FITZGERALD, Thomas E.: *The Orthodox Church*, Student Edition, Greenwood Publishing Group, Westport Connecticut, London, 1998.
82. FORST, Rainer: *Transnationale Gerechtigkeit und Demokratie: Zur Überwindung von drei Dogmen der politischen Theorie*, In: Peter Niesen (Hg.), *Transnationale Gerechtigkeit und Demokratie*, Campus Verlag, Frankfurt a. Main, 2012.
83. FOUCAULT, Michel: *Die Ordnung der Dinge*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1974.
84. FOUCAULT, Michel: *Wahnsinn und Gesellschaft. Eine Geschichte des Wahns im Zeitalter der Vernunft*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1978.
85. FOUCAULT, Michel: *Der Wille zum Wissen. Sexualität und Wahrheit*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1979.
86. FOUCAULT, Michel: *Überwachen und Strafen*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1976.
87. FITOUSSI, Jean-Paul: *Following the Collaps of Communism, Is there still a middle Way?*, In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
88. FRASER, Nancy: *Feminismus, Kapitalismus, und die List der Geschichte*. In: *Blätter für deutsche und internationale Politik* 8/2009, Dieser Beitrag ist die geringfügig

überarbeitete und gekürzte Fassung eines Artikels, der zuerst in „New Left Review“, 2/2009, veröffentlicht wurde.

89. FREEDOM HOUSE: *Romania 2004 Country Report*, Rowman & Littlefield Publishing House 2004.
90. FUNKE, Manfred: *Braune und rote Diktaturen- Zwei Seiten einer Medaille? Historikerstreit und Totalitarismustheorie*, In: Eckhard Jesse (Hg.), *Totalitarismus im 20. Jahrhundert*, Bundeszentrale für Politische Bildung, 1996.
91. FURET, Francois: *Das Ende der Illusion, Der Kommunismus im 20. Jahrhundert*, Piper, München, Zürich, 1999.

G

92. GABANYI, Anneli - Ute: *Systemwechsel in Rumänien. Von der Revolution zur Transformation*, R. Oldenbourg Verlag, München, 1998.
93. GABANYI, Anneli - Ute: *The Ceaușescu Cult*, Bucuresti, Fundatia Culturala Romana, 2000.
94. GABANYI, Anneli - Ute: *Das Politische System Rumäniens*, In: Wolfgang Ismayr (Hg.), *Die politischen Systeme Osteuropas*, Leske + Budrich, Opladen, 2002.
95. GABANYI, Anneli - Ute: *Die rumänischen Eliten in der Systemtransformation*, In: Hans-Joachim Veen (Hg.), *Alte Eliten in jungen Demokratien: Wechsel, Wandel und Kontinuität in Mittel-Osteuropa*, Böhlau Verlag Köln, 2004.
96. GABANYI, Anneli - Ute: *Rumänien in (welchem) Europa heute*, In: Anton Sterbling (Hg.), *Migrationsprozesse, Probleme von Abwanderungsregionen Identitätsfragen*, Krämer Verlag, Hamburg, 2006.
97. GABANYI, Anneli - Ute: *Rumänien – Die unvollendete Revolution*, In: Franz-Lothar Altmann/Edgar Hösch (Hg.), *Reformen und Reformer in Osteuropa*, Regensburg 1994.
98. GADAMER, Hans - Georg: *Hermeneutik I, Wahrheit und Methode, Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik*, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1990.
99. GADAMER, Hans - Georg: *Hermeneutik II, Wahrheit und Methode, Ergänzungen*, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1993.
100. GEBHARDT, Mareike: *Postmoderne und Pluralität - ein demokratischer Aufbruch ins 21. Jahrhundert?*, Donau- Institut Working Paper No. 36, ISSN 2063- 8191, auch online abrufbar: [<http://www.andrassyuni.eu/pubfile/de-77-36-di-wp-gebhardt-final.pdf>].
101. GEIßLER, Rainer: *Die Sozialstruktur Deutschlands, Die Gesellschaftliche Entwicklung Vor und Nach der Vereinigung*, Westdeutscher Verlag, Wiesbaden, 2002.
102. GEREFFI, Gary: *The New offshoring of jobs and global development*, Lecture 1. An overview of the contemporary global labour market, ILO Social Policy Lectures, Jamaica, December 2005, International Labour Office, Geneva, Switzerland, 2006.
103. GETSWA, Klaus: *Die Stalinistischen Großbauten des Kommunismus*, Oldenbourg Verlag, München 2010.
104. GHERMANI, Dionisie: *Die nationale Souveränitätspolitik der SR Rumänien 1. Teil im Rahmen des sowjetischen Bündnissystems*, R. Oldenbourg Verlag, München, 1981.

105. GENOV, Nikolai: *Transformation als makrosoziale Rationalisierung, Die Tradition Max Webers und die osteuropäischen Realitäten*, In: Anton Sterbling/Heinz Zipparian (Hg.), *Max Weber und Osteuropa*, Beiträge zur Osteuropaforschung, Krämer Verlag, 1997.
106. GIDDENS, Anthony: *Modernity and Self-Identity. Self & Society in the Late Modern Age*, Standford University Press, California, 1991.
107. GIDDENS, Anthony: *Konsequenzen der Moderne*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1996.
108. GLASER, Hermann/STAHL, Karl Heinz, *Bürgerrecht Kultur*, Ullstein Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 1983.
109. GOFFMAN, Erving: *Wir alle spielen Theater, Die Selbstdarstellung im Alltag*, Vorwort von Ralf Dahrendorf, Piper Verlag, München Zürich, 1996
110. GORZ, André: *Die Kritik der ökonomischen Vernunft*, Rotpunktverlag, Zürich, 2010.
111. GORZ, André: *Zur Strategie der Arbeiterbewegung im Neokapitalismus*, Europäische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main, 1967.
112. GORZ, André: *Kritik der Arbeitsteilung*, Fischer, Frankfurt am Main, 1974.
113. GRAHAM, Andrew: *The UK 1979- 95: Myths and Realities of Conservative Capitalism*, S. 117- 132, In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
114. GROTHUSEN, Klaus- Detlev: *Romania*, Göttingen/Vandenhoeck & Ruprecht, 1998.
115. GYÖNGY, Antonela: *Filmische Erinnerung und der rumänische Nationalkommunismus. Die Rolle des kulturellen Gedächtnisses bei der Konsolidierung eines hybriden Regimes*, Donau-Institut, Working Papers, Nr. 13, 2013, Andrassy Universität Budapest, auch online abrufbar unter: [<http://www.andrassyuni.eu/pubfile/de-52-13-di-wp-gyongy-filmische-erinnerung-und-der-rumanische-nationalkommunismus-final.pdf>]
116. GYÖNGY, Antonela: *Zwischen Fiktion und Fiktionalisierung: Die Aushandlung der kommunistischen Vergangenheit durch Medien und Institutionen des kollektiven Gedächtnisses*, Studia Europaea, Studia Universitatis Babes – Bolyai (Hg.), 2/2016.

H

117. HABERKORN, Katharina: *Kulturgeschichte des Czernowitzer Friedhofs*, Donau-Institut Working Paper No. 43, 2014, ISSN 2063- 8191, auch online abrufbar: [<http://www.andrassyuni.eu/pubfile/de-84-43-di-wp-haberkorn-friedhof-czernowitz.pdf>], abgerufen am 15. 07. 2016, um 18. 28 Uhr.
118. HABERKORN, Katharina: *Sprechende Steine und Erinnerungsorte, Eine empirische Annäherung an Czernowitz*, Donau – Institut Working Paper No. 44, ISSN 2063- 8191, auch online abrufbar: [<http://www.andrassyuni.eu/pubfile/de-85-44-di-wp-haberkorn-empirische-annaherung-abgenommen.pdf>].
119. HABERMAS, Jürgen: *Technik und Wissenschaft als Ideologie*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1969.

120. HABERMAS, Jürgen: *Legitimationsprobleme im Spätkapitalismus*, Suhrkamp Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 1973.
121. HABERMAS, Jürgen: *Strukturwandel der Öffentlichkeit*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1990.
122. HABERMAS, Jürgen: *Die Einbeziehung des Anderen*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1999.
123. HABERMAS, Jürgen, *Theorie des kommunikativen Handelns*, Bd. 2., Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1999.
124. HARRE, Angela: *Conceptul de progres: relatia conflictuala dintre liberalism si intervenia statala*, [dt. *Das Konzept des Progresses: Die konfliktuelle Beziehung zwischen Liberalismus und staatlichem Interventionismus*], In: Victor Neumann/ Armin Heinen (Hg.) *Istoria romaniei prin concepte. Perspective alternative asupra limbajelor social-politice* [dt. *Die Geschichte Rumäniens mittels Konzepte. Alternative Perspektiven der sozial-politischen Sprachen*], Polirom, Bucuresti, 2010.
125. HARTMANN, Michael: *Eliten und Macht in Europa*, Campus Verlag, Frankfurt am Main, 2007.
126. HARTMANN, Michael: *Elite-Soziologie, Eine Einführung*, Campus Verlag, Frankfurt/ New York, 2008.
127. HARVEY, David: *The condition of Postmodernity*, USA – Cambridge Massachusetts: Blackwell Verlag, 1989.
128. HAUSLEITNER, Mariana: *Minderheitenpolitik in Rumänien*, In: Larisa Schippel (Hg.), *Im Dialog: Rumänistik im deutschsprachigen Raum*, Frankfurt am Main, 2004.
129. HAUSLEITNER, Mariana: *Politischer Widerstand in Rumänien vor 1989*. In: Halbjahresschrift für südosteuropäische Geschichte, Literatur und Politik, Oktober 1996 (Sonderheft).
130. HAYEK, Friedrich: *Die Verfassung der Freiheit*, Mohr, Tübingen, 1971.
131. HAYES, Carlton: *Der Totalitarismus als etwas Neues*, In: Bruno Seidel/Siegfried Jenkner (Hg.), *Wege der Totalitarismus – Forschung*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1968.
132. HEILER, Friedrich: *Die Religionen der Menschheit*
133. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich: *Phänomenologie des Geistes*, Holzinger, Berlin, 4. Auflage, 2015.
134. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich: *System und Geschichte der Philosophie*, Philosophische Bibliothek Bd. 166, Verlag von Felix Meiner, Leipzig, 1940.
135. HELLER, Agnes: *Das Ideal der Arbeit vom Blickwinkel des Alltagslebens*, In: Ernst Bloch/ Dietrich Garstka/Werner Seppmann (Hg.), *Marxismus und Anthropologie: Festschrift für Leo Kofler*, Germinal Verl. – Ges., Bochum, 1980.
136. HITCHINS, Keith: *The Romanians, 1774-1866*, Oxford: Clarendon, 1996.
137. HITCHINS, Keith: *Rumania, 1866-1947*(Oxford: Clarendon, 1994).
138. HOBBS, Thomas: *Der Lewiathan*, Anaconda Verlag, Köln, 2008 / Hobbes, Thomas: *De Corpore*; Übersetzung von Jacob Peter Mayer, Philipp Reclam, Stuttgart, 1970.
139. HOLLINGSWORTH, Rogers: *The Institutional Embeddedness of American Capitalism*, S. 133- 147, In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.

140. HOLTUS, Günter/ METZELIN, Michael /SCHMITT, Christian: *Lexikon der Romanistischen Linguistik*, Bd. III, *Die einzelnen romanischen Sprachen und Sprachgebiete von der Renaissance bis zur Gegenwart: Rumänisch, Dalmatisch/Istroromanisch, Friaulisch, Ladinisch, Bündnerromanisch*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1989.
141. HOPPE, Louisa: *Die Kunst des Protestes. Die save-Rosia-Montana Kampagne und ihre Bedeutung für die zivilgesellschaftliche Protestkultur in Rumänien*, Chemnitz 2014.
142. HUNTINGTON, Samuel P.: *Clash of Civilization*, Simon & Schuster UK Ltd, Great Britain, 1997.

I

143. IBRAILEANU, Gabriel: *Din psihologia poporului roman*, [dt. *Aus der Psychologie des rumänischen Volkes*], Bucuresti, 1907.
144. IERUNCA, Virgil: *Fenomenul Pitești* [dt. *Das Phänomen Pitești*], Bukarest, 1990.
145. ILLOUZ, Eva: *Gefühle in Zeiten des Kapitalismus*, Frankfurter Adorno-Vorlesung 2004, Institut für Sozialforschung an der Wolfgang Goethe-Universität, Suhrkamp verlag, Frankfurt am Main, 2015.
146. IORDACHI, Constantin/TRENCSENYI, Balázs: *In search of a usable past: The Question of National Identity in Romanian Studies, 1990-2000*, East European Politics and Societies, Vol. 17, No. 3, 2003.
147. IORGA, Nicolae: *Istoria Romanilor*, [dt. *Die Geschichte der Rumänen*], Victor Spinei (Hg.), Vol. 3, Cititorii, Bucuresti, 1993.
148. IORGA, Nicolae: *Neamul Romanesc*, [dt. *Das rumänische Volk - Die rumänische Sippe*], 1909.
149. INGLEHART, Ronald: *Modernisierung und Postmodernisierung. Kultureller, wirtschaftlicher und politischer Wandel in 43 Gesellschaften*, Frankfurt, New York, 1998.
150. INGLEHART, Ronald/BAKER, Wayne: *Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values*, In: American Sociological Review, 2000.
151. IVANESCU Dumitru: *Die Emanzipation einer Minderheit. Die Geschichte der rumänischen Juden vom Ende des 19. bis zum Anfang des 20. Jahrhunderts*, In: Flavius Solomon/Alexander Rubel/Alexandru Zub (Hg.), *Südosteuropa im 20. Jahrhundert, Ethnostrukturen, Identitäten, Konflikte*, Editura Universitatii „Alexandru Ioan Cuza“/Hartung- Gorre Verlag, Iasi/Konstanz, 2004.

J

152. JONAS, Hans: *Das Prinzip Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation*. Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1984.
153. JOWITT, Kenneth: *Social Change in Romania 1860- 1940, A Debate on Development in a European Nation*, Research Series, No. 36, Institute of International Studies, University of California, Berkley, 1978.
154. *Novelae 6 Justinians (535)*, Vgl. auch *Novelle 137 vom Jahr 545*: R. Schoell und G. Kroll (Hg.), *Corpus juris civilis*, Bd. 3. *Novellae*, Berlin 1963, In: Bibliothek der Ausbildungs- und Erziehungs- und Erziehungswissenschaften für Orthodoxe Theologie, *Das Verhältnis von Staat und Kirche*

aus konfessioneller Perspektive, insbesondere URL: [http://www.orththeol.uni-muenchen.de/archiv/alte_lehrmaterialien/ss10_lma_anapliotis/staat-kirche-verh/ss10_kirche_staat_f1.pdf].

K

155. KAMBARTEL, Friedrich: *Arbeit und Praxis*, In: Axel Honneth (Hg.), *Pathologien des Sozialen, Die Aufgaben der Sozialphilosophie*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 1994.
156. KATZ, Elihu: *Mass Media and participatory democracy*, In: Takashi Inoguchi/ Edward Newman/ John Keane, *The Changing Nature of Democracy*, (Ed.), United Nations University Press, New York, 1998.
157. KEDOURI, Eli: *Nationalismus*, München, 1970.
158. KLIEBER, Rupert: *Jüdische – Christliche – Muslimische Lebenswelten der Donaumonarchie 1848 – 1918*, Böla Verlag, Wien, Köln, Weimar, 2010.
159. KLINGER, *Krise war immer*, In: Erna Appelt/Brigitte Aulenbacher/Angelika Wetterer (Hg.), *Gesellschaft, Feministische Krisendiagnosen*, Verlag Westfälisches Dampfboot, Münster 2014.
160. KOHN, Hans: *Die kommunistische und die faschistische Diktatur*, Eine Vergleichende Studie, In: Bruno Seidel und Siegfried Jenkner (Hg.), *Wege der Totalitarismusforschung (Wege der Forschung)*, Darmstadt, 1974.
161. KOLLMORGEN, Raj: *Gesellschaftstransformation als sozialer Wandlungstyp. Eine komparative Analyse*, Politische Soziologie, 2006, Erstmals erschienen In: Kollmorgen, Raj (Hg./2005): *Transformation als Typ sozialen Wandels. Postsozialistische Lektionen, historische und internationale Vergleiche*. Münster et al.: LIT.
162. KOLLMORGEN, Raj: *Transformation als Modernisierung, Eine meta- und gesellschaftstheoretische Nachlese*, Beitrag für den Erfurter Sammelband zu Transformation und Europäisierung, 2008; 2007 unter gleichem Titel als Arbeitspapier, Nr 47 des Instituts für Soziologie der Otto –von Guericke- Universität Magdeburg.
163. KOLLMORGEN, Raj: *Zwei konkurrierende Disziplinen? Entwicklungssoziologie und Transformationsforschung*, In: Berliner Debatte – INITIAL, 15. Jg. (3), 2004, S. 24-40; Vgl. Wolfgang Merkel, *Systemtransformation*, Leske + Budrich, Opladen, 1999.
164. KOSSELECK, Reinhart: *Fortschritt*, In: Otto Brunner (Ed.), *Geschichtliche Grundbegriffe. Historisches Lexikon zur politisch-sozialen Sprache in Deutschland*, vol. II (E-G), Stuttgart, 1994.
165. KOSSELECK, Reinhart: *Begriffsgeschichten. Studien zur Semantik und Pragmatik der politischen und sozialen Sprache*, Frankfurt am Main, 2006.
166. KUNZE, Thomas, *Nicolae Ceaușescu. Eine Biographie*, Ch. Links Verlag, Berlin, 2009.

L

167. LACLAU, Ernesto/MOUFFÉ, Chantal: *Hegemony and Socialist Strategy, Towards a Radical Democratic Politics*, Verso, London, 2001.

168. LANDWEHR, Achim, *Von der 'Gleichzeitigkeit' des 'Ungleichzeitigen'*, In: Andreas Fahrmeier/ Lothar Gall (Hg.), *Historische Zeitschrift*, Band 295, Heft 1, Aug.2012, Oldenbourg Verlag, München, 2012.
169. LEHMBRUCH, Gerhard: *Die ostdeutsche Transformation als Strategie des Institutionentransfers: Überprüfung und Antikritik*. In: Andreas Eisen/ Hellmut Wollmann (Hg.): *Institutionenbildung in Ostdeutschland. Zwischen externer Steuerung und Eigendynamik*. Opladen: Leske + Budrich, 1996.
170. LEUSTEAN, Lucian: *Rumänische Mehrheit und Ungarische Minderheit*, In: Flavius Solomon/Alexander Rubel/Alexandru Zub (Hg.), *Südosteuropa im 20. Jahrhundert, Ethnostrukturen, Identitäten, Konflikte*, , Editura Universitatii „Alexandru Ioan Cuza“/Hartung- Gorre Verlag, Iasi/Konstanz.
171. LIPSET, Seymour / ROKKAN, Stein: *Party systems and voter alignments: cross national perspectives*, Free Press, New York, 1967, auch online abrufbar unter, URL: [<http://www.u.arizona.edu/~mishler/LipsetRokkan.pdf>].
172. LIESSMANN, Konrad Paul: *Die Jagd nach dem Glück*, Vortrag, gehalten zur Eröffnung des 15. Philosophicum Lech am 22. September 2011 in Lech am Arlberg.
173. LIESSMANN, Konrad Paul: *Theorie der Unbildung, Die Irrtümer der Wissensgesellschaft*, Piper Verlag, München/Zürich, S. 2014.
174. LIVEZEANU, Irina: *Cultura si nationalism in Romania Mare, 1918-1930*. Bucuresti 199, S. 19, In: Lucian Leustean, *Rumänische Mehrheit und Ungarische Minderheit*, In: Flavius Solomon/Alexander Rubel/Alexandru Zub (Hg.), *Südosteuropa im 20. Jahrhundert, Ethnostrukturen, Identitäten, Konflikte*, Editura Universitatii „Alexandru Ioan Cuza“/Hartung- Gorre Verlag, Iasi/Konstanz.
175. LOCKE, John, *Über die Regierung*, Reclam Verlag, Stuttgart, 2005.
176. LORENZ, Konrad: *Der Abbau des Menschlichen*, R. Piper & Co. Verlag, München, 1983.
177. LUHMANN, Niklas (Hg.): *Soziale Differenzierung: Zur Geschichte einer Idee*, Springer Fachmedien, Wiesbaden, 1985.
178. LUHMANN, Niklas: *Die Gesellschaft der Gesellschaft*, Bd. 1 und 2, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1997.

M

179. MADGEARU, Virgil: *Agrarianism, Capitalism si Imperialism*, Bukarest, Economistul Verlag.
180. MARCHART, Oliver: *Äquivalenz und Autonomie*. Vorbemerkungen zu Chantal Mouffes Demokratietheorie, In: Chantal Mouffe, *Das demokratische Paradox*, Verlag Turia + Kant, Wien, 2008.
181. MARCUSE, Herbert: *Der eindimensionale Mensch*, Luchterhand Verlag, Neuwied und Berlin, 1967.
182. MARGA, Andrei: *Herbert Marcuse*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1980.
183. MARGA, Andrei: *Fratii mai mari. Intalniri cu iudaismul*, [Die größeren Brüder. Begegnungen mit dem Judentum], Hasefer, Bukarest, 2009.
184. MARGA, Andrei: *Grenzen und Dilemmata der Transformation*, In: Armin Nassehi (Hg.), *Nation, Ethnie, Minderheit, Beiträge zur Aktualität Ethnischer Konflikte*, Böhlau Verlag, Köln, Weimar, Wien, 1997.

185. MARGA, Andrei: *Bildung und Modernisierung*, Cluj University Press, Klausenburg, 2005.
186. MARX, Karl/ENGELS, Friedrich: *Das Manifest der Kommunistischen Partei*, Dietz Verlag, Berlin, 1980.
187. MARX, Karl/ENGELS, Friedrich: *Die deutsche Ideologie. Kritik der neuesten deutschen Philosophie in ihren Repräsentanten Feuerbach, B. Bauer und Stirner und des deutschen Sozialismus in seinen verschiedenen Propheten*, Dietz Verlag, Berlin/DDR, 1958.
188. MARX, Karl/ENGELS, Friedrich: *Kritik der Politischen Ökonomie*, MEW., Dietz Verlag, Berlin, Bd. 13, 7. Auflg., 1971.
189. MARX, Karl, *Kritik des Gothaer Programms*, In: Karl Marx/Friedrich Engels - Werke. Band 19, 4. Auflage, unveränderter Nachdruck der 1. Auflage 1962, Berlin/DDR, (Karl) Dietz Verlag, Berlin, 1973.
190. MARX, Karl: *Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie*, MEW., Dietz Verlag, Berlin, Band 1. Berlin/DDR. 1976.
191. MARX, Karl/ENGELS, Friedrich: *Die deutsche Ideologie. Kritik der neuesten deutschen Philosophie in ihren Repräsentanten Feuerbach, B. Bauer und Stirner und des deutschen Sozialismus in seinen verschiedenen Propheten*, Dietz Verlag, Berlin/DDR, 1958.
192. MATÈ- TÒTH, A./ MIKULSCÀK, P.: *Nicht wie Milch und Honig*, Wien 2000, 34. București 2006.
193. MAUSS, Marcel: *The Gift*, New York, W.W. Noton, 1967.
194. MEAD, Georg Herbert: *Geist, Identität und Gesellschaft*, siehe besonders: *Der Hintergrund der Entstehung der Identität*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1978.
195. MEIER, Christian: *Die griechisch-römische Tradition*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt, *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2005.
196. MERKEL, Wolfgang: *Systemtransformation*, Opladen: Leske + Budrich, 1999.
197. MERKEL, Wolfgang: *Systemtransformation. Eine Einführung in die Theorie und Empirie der Transformationsforschung*, 2. überarbeitete und erweiterte Auflage, Wiesbaden 2010.
198. MEYERS Illustrierte Weltgeschichte Teil 1: Zweiter Weltkrieg, (Hg.) Redaktion Geschichte des Bibliographischen Instituts und Leitung Werner Digel, Weltbild Verlag, Augsburg, 1987.
199. MITU, Sorin: *Geneza identitatii nationale la români ardeleni* (Bucharest, Romania: Humanitas, 1997). Translated into English as *National Identity of Romanians in Transylvania* (Budapest, Hungary: CEU Press, 2001).
200. MOUFFE, Chantal: *Gramsci and Marxist Theory, Gramsci and Hegemony*, Routledge & Kegan Paul, London- Boston- Henley, 1979.
201. MOUFFE, Chantal: *Das demokratische Paradox*, Verlag Turia + Kant, Wien, 2008.
202. MURGESCU, Bogdan: *Romania si Europa (Rumänien und Europa). Acumularea decalajor economice 1500- 2010, (Die Anhäufung wirtschaftlicher Verschiebungen 1500-2010)*, Polirom, Iasi, 2010.

203. MÜLLER Dietmar: *Conceptul de proprietate in istoria economico- juridica romaneasca*, [dt. *Das Konzept des Eigentums in der Rechtsökonomischen (ökonomisch – juristischen) Geschichte Rumäniens*], In: Victor Neumann/ Armin Heinen (Hg.), *Istoria Romaniei prin concepte - perspective alternative asupra limbajelor social-politice*, [dt. *Die Geschichte Rumäniens mittels Konzepte – alternative Perspektiven sozial-politischer Sprachen*], Polirom, Bucuresti, 2010.
204. MÜNCH, Richard, *Dialektik der Kommunikationsgesellschaft*, Suhrkamp, Frankfurt am Main 1991.
205. MÜNCH, Richard, *Dynamik der Kommunikationsgesellschaft*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1995.

N

206. NAUMANN, Friedrich: *Mitteleuropa*, Druck und Verlag von Georg Reimer, Berlin, 1915.
207. NAUMESCU, Valentin: *Experimentalul Frankenstein bantuie Europa: explozia populismelor si sfarsitul ideii europene* [dt. *Das Frankenstein Experiment geistert in Europa herum: die Explosion der Populismen und das Ende der europäischen Idee*], 22 Plus, Nr. 355, 24. März 2015.
208. NEAGU, C./ MARINESCU, D./ GEORGESCU, R.: *Fapte din umbra*, Vol.II, Editura politica, Bukarest, 1977.
209. NELSON, Daniel: *Romania in the '80s*, Westview Press/Boulder, Colorado, 1981.
210. NICOLAE, Ceaușescu, *Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii* [dt. *Maßnahmenvorschläge zur Verbesserung der politisch-ideologischen Aktivität, der marxistisch-leninistischen Erziehung der Parteimitglieder und aller Arbeiter*], 6. Juli 1971, Editura Politică, București
211. NUSSBAUM, Martha C.: *Gerechtigkeit oder das gute Leben*, Gender Studies, Edition Suhrkamp Verlag, 1999, S. 90.
212. NUSSBAUM, Martha C.: *Nicht für den Profit*, Warum Demokratie Bildung braucht, TibiaPress Verlag, Überlingen, 2012.
213. NUSSBAUM, Martha C.: *Emotionen als Urteil über Wert und Wichtigkeit*, In: Christoph Fehige/ Georg Meggle/ Ulla Wessels (Hg.), *Der Sinn des Lebens*, Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 2004.

O

214. OANCEA, Georgeta Daniela: *Mythen und Vergangenheit, Rumänien nach der Wende*, Inaugural - Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophie an der Ludwig-Maximilians-Universität, München, 2005.
215. OFFE, Claus: *Der Tunnel am Ende des Lichts, Erkundungen der politischen Transformation im Neuen Osten*, New York, 1994.
216. OFFE, Claus: *Fifty years after the „Great Transformation“: Reflections on social oder and political agency*, In: Takashi Inoguchi/ Edward Newman/ John Keane, *The Changing Nature of Democracy*, (Ed.), United Nations University Press, New York, 1998.

217. OGBURN, William F.: *Kultur und sozialer Wandel*. Luchterhand Verlag, Neuwied am Rhein, 1969.
218. OUZOUF, Mona: *Aus der französischen Erklärung der Menschenrechte, Text über Freiheit, Gleichheit und Brüderlichkeit*, In: Francois Furet/Mona Ouzouf (Hg.), *Kritisches Wörterbuch der Französischen Revolution*. 2 Bände, Suhrkamp, Frankfurt am Main 1996.

P

219. PARETO, Vilfredo: § 2054, aus Gottfried Eisermann, *Vilfredo Paretos System der allgemeinen Soziologie*, Einleitung, Texte und Anmerkungen. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart, 1962.
220. PARSON, Talcott: *Some Highlights of the general Theory of Actions in Approaches to the Study of Politics*, (Hg.) Roland Young, Evanston, Ill., Northwestern University Press, 1958.
221. PASTI, Vladimir: *Noul Capitalism romanesc (Der neue rumänische Kapitalismus)*, Polirom, Iasi, 2006.
222. PATAPIEVICI, Horia-Roman: *Der geheime Wunsch nach Unfehlbarkeit oder die Angst vor dem Pluralismus*, (Hg. ZACH, Krista/ZACH, Cornelius R.), In: *Modernisierung auf Raten in Rumänien*, IKGS Verlag, München, 2004.
223. PATTERSON, Orlando: *Freiheit, Sklaverei und die moderne Konstruktion der Rechte*, In: Hans Joas/Klaus Wiegandt (Hg.), *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt a. Main, 2005.
224. PETRISCH, Ernst D.: *Das osmanische Reich und Siebenbürgen im Reformationszeitalter*, In: Volker Leppin/ Ulrich A. Wien (Hg.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der frühen Neuzeit*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2005.
225. PIEPER, Josef: *Muße und Kult*, Kösel Verlag, München, 2007.
226. PLATON: *Der Staat*, Karl Vretska (Hg. und Übers.), Philipp Reclam Verlag, Stuttgart, 2007.
227. PLATON: *Nomoi*, In: W. F. Otto/E. Grassi/ G. Plamböck (Hg.), *Sämtliche Werke 4*, Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek/Berlin, 1994.
228. PLATON: *Phaidon*, übers. v. Friedrich Schleiermacher, In: W. F. Otto/E. Grassi/ G. Plamböck (Hg.), *Sämtliche Werke 2*, Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek/Berlin, 2004.
229. PLATON: *Philebos*, In: W. F. Otto/E. Grassi/ G. Plamböck (Hg.), *Sämtliche Werke 3*, Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek/Berlin, 2004.
230. PLATON: *Symposion*, übers. und herausgegeben von Thomas Paulsen und Rudolf Rehn, Philipp Reclam, Stuttgart, 2009.
231. PLATON: *Timaios*, In: W. F. Otto/E. Grassi/ G. Plamböck (Hg.), *Sämtliche Werke 4*, Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek/Berlin, 1994.
232. PLATTER, Th. *Description de Paris* (1559), veröffentlicht in den Mémoires de la société de l'Histoire de Paris, 1899.
233. POLANYI, Karl: *The Great Transformation*, Beacon Press, Boston, 1965.
234. POLEDNA, Rudolf: *Zur Rezeption der Soziologie Max Webers in Rumänien, Hintergründe einer unbefriedigenden Situation*, In: Anton Sterbling/ Heinz Zipparian, *Max Weber und Osteuropa*, Krämer Verlag, Hamburg, 1997.

235. PRACHT, Erwin/ NEUBERT, Werner: *Sozialistischer Realismus - Positionen, Probleme, Perspektiven*, Dietz Verlag Berlin, 1970.

R

236. RAAFLAUB, Kurt A.: *Democracy Oligarchy, and the Concept of the –Free Citizen- in Late Fifth- Century Athens*, Political Theory 11/4, 1983.
237. RAWLS, John: *Eine Theorie der Gerechtigkeit*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1975.
238. REINHARD, Wolfgang: *Die Bejahung des gewöhnlichen Lebens*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt (Hg.), *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2005.
239. REINHARD, Wolfgang: *Lebensformen Europas, Eine historische Kulturanthropologie*, C.H. Beck, München, 2006.
240. ROCKEFELLER, John D.: *An was ich glaube*, In: Christoph Fehige/ Georg Meggle/ Ulla Wessels (Hg.), *Der Sinn des Lebens*, Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 2004, S. 356.
241. ROGNEAN, Raul: *Beziehung von Kirche und Staat, Einordnungsmöglichkeiten der Orthodoxien*, Cluj-Napoca 2011.
242. RENAN, Ernest: *Vortrag in der Sorbonne am 11. März 1882*, (Aus dem Französischen von Henning Ritter), veröffentlicht In: Michael Jeismann, / Henning Ritter(Hg.): *Grenzfälle - Über neuen und alten Nationalismus*, Leipzig, 1993
243. RIFFKIN, Jeremy: *Die empathische Zivilisation. Wege zu einem globalen Bewusstsein*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2010.
244. ROPER, Stephan D.: *Romania, The unfinished Revolution*, harwood academic publisher, Taylor & Francis e Library, 2005.
245. ROSA, Hartmut: *Beschleunigung und Entfremdung, Entwurf einer kritischen Theorie spätmoderner Zeitlichkeit*, Suhrkamp Verlag, Berlin, 2013.
246. ROTH, Andrei: *Abwanderung aus Rumänien*, In: Anton Sterbling (Hg.), *Migrationsprozesse Probleme von Abwanderungsregionen Identitätsfragen*, Beiträge zur Osteuropaforschung Bd. 12, Krämer Verlag, Hamburg, 2006.
247. ROTH, Andrei: *Staatliche Bürokratie und neue Eliten im posttotalitären Rumänien*, In: Anton Sterbling/ Heinz Zipparian (Hg.), *Max Weber und Osteuropa*, Krämer Verlag, Hamburg, 1997.
248. ROTH, Andrei: *Die rumänische ökonomische Elite - Kontinuität und Wandel*, In: Hans-Joachim Veen (Hg.), *Alte Eliten in jungen Demokratien: Wechsel, Wandel und Kontinuität in Mittel-Osteuropa*, Böhlau Verlag Köln, 2004.
249. ROTHHOLZ, Walter: *Die politische Dimension des Seelischen bei Platon*, Universität Szczecin.
250. ROTHHOLZ, Walter: *Anmerkungen zur politischen Kultur in Rumänien*, In: Studia Europaea, Studia Universitatis Babes - Bolyai (Hg.), 2/2016, Cluj-Napoca.
251. ROUSSEAU, Jean-Jacques: *Der Gesellschaftsvertrag oder die Grundsätze des Staatsrechtes*, Reclam Verlag, Stuttgart, 2003.
252. RUGGIE, John Gerard: *Globalization and the Embedded Liberalism Compromise: The End of an Era?*, In: Wolfgang Streeck (Hg.), *Internationale Wirtschaft*,

Nationale Demokratie, Herausforderungen für die Demokratietheorie, Campus Verlag, Frankfurt am Main/New York, 1998.

S

253. SANDEL, Michael J.: *Gerechtigkeit. Wie wir das richtige tun*. Berlin, Ullstein, 2013.
254. SCHIMANK, Uwe: *Hoffnung aufs Subjekt, Alain Touraines Deutung der Moderne*, In: Uwe Schimank/Ute Volkmann (Hg.), *Soziologische Gegenwartsdiagnosen*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2007.
255. SCHLUCHTER, Wolfgang: *Rationalität - das Spezifikum Europas?*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt (Hg.), *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, 2005.
256. SCHLUCHTER, Wolfgang: *Die Entwicklung des okzidentalen Rationalismus. Eine Analyse von Max Webers Gesellschaftsgeschichte*, Siebeck, Tübingen, 1979.
257. SCHÜTZ, Alfred: *Der Fremde*. Ein sozialpsychologischer Versuch, Gesammelte Aufsätze II. (Studien zur soziologischen Theorie), Den Haag: Nijhoff, 1971.
258. SENGHAAS, Dieter: *Die Wirklichkeit der Kulturkämpfe*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt (Hg.), *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, April 2005.
259. SENNET, Richard: *Der flexible Mensch*, Berliner Taschenbuch Verlag, Berlin, 2008.
260. SHAFIR, Michael: *Romania, Politics, Economics and Society, Political Stagnation and Simulated Change Part 1*, Cap. 5, Frances Pinter, London, 1985.
261. SIANI-DAVIS, *The Romanian Revolution of December 1989*, Cornell University Press, Ithaca, 2005.
262. SIEP, Ludwig, *Johann Gottlieb Fichte*, In: Otfried Höffe (Hg.), *Klassiker der Philosophie II, Von Immanuel Kant bis Jean-Paul Sartre*, Verlag C.H. Beck, München, 1995.
263. SIMMEL, Georg: *Soziologie. Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung*, darin: *Exkurs über den Fremden*, Duncker & Humblot Verlag, Berlin 1908 (1. Auflage).
264. SKOCPOL, Theda: *Social Revolutions in the Modern World*, Cambridge University Press, Cambridge, 1994.
265. SOARES, Nazare: *History Decays Into Images Not Storys: A Journey With Walter Benjamin From Future To Past*, Found Footage Magazin, 2016, S. 55, auch online abrufbar: [<http://foundfootagemagazine.com/en/portfolio/history-decays-into-images-not-stories-a-journey-with-walter-benjamin-from-future-to-pastpor-nazare-soares/>].
266. STEGHERR, Marc: *Der Zeithistorische und kulturelle Hintergrund der politischen Kommunikation in Rumänien*, In: Studia Universitatis Babeş – Bolyai (Hg.), *Studia Europaea*, 2/2016, Cluj-Napoca.
267. STEGHERR, Marc, LIESEM, Kerstin: *Die Medien in Osteuropa: Mediensysteme im Transformationsprozess*, VS Verlag für Sozialwissenschaften - Springer Fachmedien, Wiesbaden, 2010.

268. STEPAN, Alfred /LINZ, Juan J.: *Post communist Europe: Comparative reflections*, In: Takashi Inoguchi/ Edward Newman/ John Keane (Ed.), *The Changing Nature of Democracy*, United Nations University Press, New York, 1998, [This chapter is reprinted, with changes, by permission of the authors and the John Hopkins University Press from Juan J. Linz and Alfred Stepan, *Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America, and Post-Comunist Europe*, 1996.
269. STERBLING, Anton: *Statussegregation als Strukturmerkmal osteuropäischer Gesellschaften: Shmuel N. Eisenstadts Bedeutung für die soziologische Osteuropaforschung*, In: Klaus Plake /Wolfgang K. Schulze (Hg.), *Entillusionierung als Programm. Beiträge zur Soziologie von Shmuel Eisenstadt*. Deutscher Studien Verlag, Weinheim, 1993.
270. STERBLING, Anton: „Kritik als Beruf“ - oder das „Dauerdilemma“ der Intellektuellen „zwischen Ost- und West“? In: Anton Sterbling/Heinz Zipparian (Hg.), *Max Weber und Osteuropa*, Krämer Verlag, 1997.
271. STERBLING, Anton: *Modernisierungsprozesse und Ungleichzeitigkeiten des Denkens in Ost und West*, Fachhochschule der Polizei Sachsen, Rothenburg/Oberlausitz, 1999.
272. STERNBERGER, Dolf: *Nicht-Gleichheit der Menschen, Gleichheit der Bürger*, In ders. (Hg.), *Drei Wurzeln der Politik*, Insel Verlag, Frankfurt am Main, 1978.
273. STOENESCU, Roxana: *Die Öffentlichkeit als Medium politischer Kommunikation am Beispiel Rumäniens*, In: Studia Europaea, Studia Universitatis Babeş – Bolyai (Hg.), 2/2016, Cluj-Napoca.
274. STREECK, Wolfgang: *German Capitalism: Does it Exist? Can it survive?* In: Colin Coruch/ Wolfgang Streeck (Hg.), *Political Economy of modern Capitalism, Mapping Convergence and Diversity*, SAGE Publications, London, 1997.
275. STREECK, Wolfgang: *Re-forming Capitalism, Institutional Change in the German Political Economy*, Oxford University Press, Oxford, 2009.
276. STREECK, Wolfgang, *Gekaufte Zeit, Die vertagte Krise des demokratischen Kapitalismus*, Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn, Suhrkamp Verlag, Berlin, 2013.
277. SUNDHAUSEN, Holm H.: *Wandel ohne Modernisierung. Theorien nachholender Entwicklung unter besonderer Berücksichtigung Südosteuropas*, ZACH Krista/ZACH, Cornelius (Hg.), *Modernisierung auf Raten in Rumänien*, IKGS Verlag, München, 2004.
278. SZEGEDI, Edit: *Die Reformation in Klausenburg*, In: Volker Leppin/ Ulrich A. Wien (Hg.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der frühen Neuzeit*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2005.
279. SZPORLUK, Roman: *Communism and Nationalism. Karl Marx versus Friedrich List*, New York, 1988.

T

280. TANASE, Stelian: *Revolutia ca esec. Elite & societate*, [dt. *Die Revolution als Scheiterung. Eliten & Gesellschaft*], Polirom, Iasi, 1996.
281. TANASE, Stelian: *Elite și societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej 1948-1965* [dt. *Eliten und Gesellschaft. Die Amtszeit Gheorghiu-Dejs 1948-1965*]. Bukarest, 1998.

282. TATUR, Melanie: *Solidarnosc als Modernisierungsbewegung, Sozialstruktur und Konflikt in Polen*, Campus Verlag, Frankfurt am Main, 1989.
283. TATUR, Melanie: *Zur Dialektik der Civil Society in Polen*, In: Rainer Deppe (Hg.), *Demokratischer Umbruch in Osteuropa*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1991.
284. TATUR, Melanie: *Ökonomische Transformation, Staat und moralische Ressourcen in den post-sozialistischen Gesellschaften*, In: Prokla 1998 3.
285. TAYLOR, Charles: *Negative Freiheit, Zur Kritik des Neuzeitlichen Individualismus*, darIn: *Bedeutungstheorien*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1988.
286. TAYLOR, Charles: *Ein säkulares Zeitalter*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2009.
287. TAYLOR F. W.: *Die Grundsätze wissenschaftlicher Betriebsführung*, Einleitung, Beltz, Weinheim und Basel.
288. TAYLOR, Richard: *Sisyphos und wir*, In: Christoph Fehige/ Georg Meggle/ Ulla Wesseld (Hg.), *Der Sinn des Lebens*, Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 2004.
289. TERRY Mike: *Occupation: Structures of the Berlin Brigade*, M.A. Thesis in Visual & Media Anthropology, Freie Universität Berlin, Matrikel Nummer: 4559633, 6. Oktober 2013.
290. THAA, Winfried: *Die Wiedergeburt des Politischen, Zivilgesellschaft und Legitimitätskonflik in den Revolutionen von 1989*, Springer Fachmedien, Wiesbaden, 1996.
291. THEDE, Karl: *Unter welchen historischen Umständen wurden die Rumänen zur Mehrheit auf dem Boden ihres heutigen Staates*, Ergebnisse einer kleinen Konferenz, Zeitschrift für Siebenbürgische Landeskunde 25, 2002, Heft 1, www.cceol.com
292. THER, Philipp: *Die neue Ordnung auf dem alten Kontinent, Eine Geschichte des neoliberalen Europa*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 2014.
293. THOME, Helmut: *Wertewandel in Europa*, In: Hans Joas/ Klaus Wiegandt (Hg.), *Die kulturellen Werte Europas*, Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt am Main, April 2005.
294. TILLY, Charles: *European Revolutions, 1492- 1992*, Blackwell, Oxford, 1994.
295. TISMANEANU, Vladimir: *Fantoma lui Gheorghiu- Dej*, [dt. *Der Geist Gheorghiu- Dej*], Univers, Bukarest. 1995.
296. TISMANEANU, Vladimir: *Fantasies of salvation: Democracy, Nationalism and Myth in Post-Communist Europe*, Princeton, 1999.
297. TISMANEANU, Vladimir: *Stalinism for All Seasons*, Berkeley-Los Angeles-London, 2003.
298. TISMANEANU, Vladimir: *Comisia Prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România – Raport final* [dt. *Präsidentenkommission für die Analyse der kommunistischen Diktatur in Rumänien – Endbericht*].
299. TODOROVA, Maria: *Balcanii si Balcanismul*. [dt. *Die Balkanen und der Balkanismus*], Humanitas, Bucuresti, 2000, [engl. *Imagining the Balkans*], University Press, Oxford, 1997.
300. TOURAINE, Alain: *Critique of Modernity*, Blackwell Verlag, Oxford, 1995.

301. TOURAINE, Alain: *Die postindustrielle Gesellschaft*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1972.
302. TRADIGO, Alfredo: *Icons and Saints of the Eastern Orthodox Church*, The J. Paul Getty Museum, Los Angeles California, 2006.
303. TRAPPE, Juli: *Rumäniens Umgang mit der kommunistischen Vergangenheit, Eine Untersuchung aus strafrechtlicher Perspektive*, Wallenstein, Göttingen, 2009.

V

304. VALCU, Mircea-Mehedinti (Ed): *Alexandru D. Xenopol*, Bucuresti 2010.
305. VERDERY, Katherine: *Ethnic Stratification in the European Periphery: The Historical Sociology of a Transylvanian Village*, Ph. D. dissertation, Department of Anthroology, Standford University, December 1976.
306. VERDERY, Katherine: *Nation Ideology under Socialism: Identity and Cultural Politics in Ceaușescu 's Romania*, University of California Press, Berkley/L.A./Oxford, 1991.
307. VERDERY, Katherine: *What was socialism and what comes next*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1996.
308. VERDERY, Katherine: *The Political lives of Dead Bodies, Reburial and Postsocialist Change*, Columbia University Press, New York, 1999.
309. VERDERY, Katherine: *Secrets and Truths*, Ethnography in the Archive of Romania's Secret Police, Budapest/New York, CEU Pres, 2014.
310. VOEGELIN, Eric: *Die neue Wissenschaft der Politik*, Wilhelm Fink Verlag, München, 2004.
311. VOEGELIN, Eric: *Die Krise*, Peter J. Opitz (Hg.), Wilhelm Fink Verlag, München, 2008.
312. VOEGELIN Eric: *Order and History*, Volume II., *The World of the Polis*, University of Missouri Press, Columbia and London, 2000
313. VOGEL, Janka: *Transnationale Familien Rumäniens: Wie Kinder und Jugendliche die Arbeitsmogration ihrer Eltern miterleben*, Diplomica Verlag, Hamburg, 2013.

W

314. WEBER, Max: *Die protestantische Ethik und der Geist des Kapitalismus*,
315. WEBER, Max: *Politik als Beruf*, Nachwort von Ralf Dahrendorf; Philipp Reclam, Stuttgart 2006.
316. WEHLER, Ulrich: *Nationalismus, Geschichte – Formen - Folgen*, C. H. Beck Verlag, München, 2007.
317. WEITZ, Eric D.: *From Vienna to the Paris System: International Politics and the Entangled Histories of Human Rights, Forced Deportations, and Civilizing Missions*, American Historical Review, University of Chicago Press, 2008.
318. WESTNEY, D. Eleanor: *Imitation and Innovation: The Transfer of Western Organizational Patterns in Meiji Japan*. Cambridge, 1987.
319. WIEN, Ulrich A.: *Die Humanisten Johannes Honterus und Valentin Wagner als Vertreter einer konservativen Stadtreformation in Kronstadt*, In: Volker Leppin/ Ulrich A.

Wien (Hg.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der frühen Neuzeit*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2005.

320. WOLFF, Larry: *Inventarea Europei de Est*, [dt. *Die Erfindung Osteuropas*], Humanitas, Bukarest, 2000.

Z

321. ZACH, Krista: *Politische Ursachen und Motive der Konfessionalisierung in Siebenbürgen*, In: Volker Leppin/ Ulrich A. Wien (Hg.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der Frühen Neuzeit*, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2005.
322. ZACH Krista: *M. Gormsens Modernisierungskonzept für die rumänische Agrarwirtschaft (1939/1945)*, In: *Modernisierung auf Raten in Rumänien*, Krista Zach/ Cornelius Zach (Hg.), IKGS Verlag, München, 2004.
323. ZAPF, Wolfgang: *Modernisierung und Modernisierungstheorien*. In: Zapf, W. (Hg.), *Die Modernisierung moderner Gesellschaften*. Verhandlungen des 25. Deutschen Soziologentages in Frankfurt am Main 1990. Campus Verlag, Frankfurt/N.Y.
324. ZAPF, Wolfgang: *Modernisierungstheorien in der Transformationsforschung*. In: Beyme, Klaus von/Offe, Claus (Hg.): *Politische Theorien in der Ära der Transformation*. PVS Sonderheft 26. Opladen: Westdeutscher Verlag, 1996.
325. ZAPF, Wolfgang: *Zur Theorie der Transformation*, in BISS public, H. 13
326. ZELETIN, Stefan: *Burghezia romana*, [dt. *Das rumänische Bürgertum*], Bukarest, Cultura Nationala, 1925.

Surse electronice

A

1. Agentia de Monitorizare a Presei Academia Catavencu, FreeEx Romania, *Libertatea de Exprimare in Romania*, Raport 2002, [<http://www.activewatch.ro/Assets/Upload/files/raport%20privind%20libertatea%20de%20exprimare%202002%281%29.pdf>], abgerufen am 23. 04. 2015, um 17.50 Uhr.
2. Ajder, Crona / Bettina Musiolek/ Christa Luginbühl, Länderprofil Rumänien, [https://www.evb.ch/fileadmin/files/documents/CCC/2014_D_CCC-CountryProfile-Romania-german_FINAL.pdf], abgerufen am 01. 07. 2016, um 13. 00 Uhr.

3. Allgemeine Deutsche Zeitung, *IWF: Rumänische Regierung hat Kredite zurückgezahlt*, September 2015, [<http://www.adz.ro/inland/artikel-inland/artikel/iwf-rumaenische-regierung-hat-kredite-zurueckgezahlt/>], abgerufen am 07.06.2016 um 13.17 Uhr.
4. Alston, Philip, *End-of-missionstatement on Romania*, United Nations Human Rights Council Special Rapporteur on extreme poverty and human rights, Bucharest, 11. November, 2015, [<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16737&LangID=E>], abgerufen am 31. 05. 2016 um 12. 20 Uhr.
5. Asociația Femeilor din România, [<http://www.actionamresponsabil.ro/membururetea/asociatia-femeilor-din-romania-afri/>], abgerufen am 08. 11 2015, um 17. 20 Uhr.
6. Auswärtiges Amt, *Rumänien - Wirtschaft*, [http://www.auswaertigesamt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/Rumaenien/Wirtschaft_node.html], abgerufen am 30. 05. 2016, um 22. 20 Uhr.

B

7. Balomiri, Laura, *Urteil gegen Ex- Spitzel: Der tiefe Fall des rumänischen Agenten Felix*, August, 2014, <http://derstandard.at/2000004191625/Urteil-gegen-Ex-Spitzel-Der-tiefe-Fall-des-rumaenischen-Agenten> abgerufen am 21. 06. 2016, um 14. 56. Uhr.
8. Bertelsmann - Transformations- Index für 2003, [<http://bti2003.bertelsmann-transformation-index.de/180.0.html>], abgerufen am 08.05.2016 um 13.10 Uhr.
9. Bibliothek der Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie, *Das Verhältnis von Staat und Kirche aus konfessioneller Perspektive*, insbesondere ab S. 26, online abrufbar: [http://www.orththeol.uni-muenchen.de/archiv/alte_lehrmaterialien/ss10_lma_anapliotis/staat-kirche-verh/ss10_kirche_staat_f1.pdf], am 12. 07. 2016, um 10. 13 Uhr.
10. Biserica Ortodoxa din Moldova, Mitropolia Chisinaului si a intregii Moldovei, Spre lumina! Alexei Mateevici, preotul si proorocul limbii noastre, la 125 de ani de la nastere, 28. März 2013, [<http://mitropolia.md/spre-lumina-alexei-mateevici-preotul-si-proorocul-imbii-noastre-la-125-de-ani-de-la-nastere/>], abgerufen am 11.07. 2015, um 17.44 Uhr.
11. Blumenstein, Michael, *Massenmedien im postkommunistischen Rumänien*, 2008, S. 5, [http://www.kinra.de/uni/hausarbeiten/hausarbeit_rumaenien_301108.pdf], abgerufen am 16. 04. 2015, um 12.05 Uhr.
12. Brückner, Herbert /Andreas Hauptmann/Ehsan Vallizadeh, *IAB- Kurzbericht*, Aktuelle Analysen aus dem Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, *Zuwanderer aus Bulgarien und Rumänien, Arbeitsmigration oder Armutsmigration*, 16/2013, [<http://doku.iab.de/kurzber/2013/kb1613.pdf>], abgerufen am 24.06. 2016, um 19.11 Uhr.
13. Bundeszentrale für politische Bildung, *Parlamentwahlen in Rumänien*, 10.12. 2012, [<http://www.bpb.de/politik/hintergrund-aktuell/151137/parlamentswahlen-in-rumaenien-10-12-2012>], abgerufen am 07.05.2016 um 18. 47 Uhr.
14. B92, *Romania urged not to criminalize libel* [http://www.b92.net/eng/news/region.php?yyyy=2013&mm=12&dd=19&nav_id=88714], abgerufen am 21. 06. 2016, um 14. 48. Uhr.

C

15. Noam Chomsky, *Anarchismus, Marxismus und Hoffnungen für die Zukunft*, Interview mit Kevin Doyle für die Zeitschrift *Red & Black Revolution* Originaltext: www.chomsky.zmag.de/interviews.php?id=30, gefunden auf [www.chomskyarchiv.de], abgerufen am 27. 07. 2015, um 15. 19 Uhr.
16. Christiana Christova/ Dirk Förger, *Zur Situation der Medien in Rumänien*, [<http://docplayer.org/2034423-Christiana-christova-dirk-foerger.html>], abgerufen am 21. 06. 2016, um 13. 51 Uhr, S. 58.
17. Ciortea - Neamtii, Stefana – Oana, *Rumänien (Zeitschriften und Zeitungen)*, [http://eeo.uni-klu.ac.at/index.php?title=Rum%C3%A4nien_%28Zeitschriften_und_Zeitungen%29], 14 April 2015.
18. Codex Aureus, *Gheorghe Funar und die süesse Gewehrkugel des Vaterlandes*, Neuer Weg, [<http://www.neuerweg.ro/codex-aureus-gheorghe-funar-und-die-suesse-gewehrkugel-des-vaterlandes/>] abgerufen am 02. 05. 2015 um 13.10 Uhr
19. Council of Europe anti- torture Committee publishes report on Romania, [<http://www.cpt.coe.int/en/states/rom.htm>], abgerufen am 24. 05, um 17.35 Uhr,
20. Vgl auch den letzten Bericht vom 24.09.2015, [<http://www.cpt.coe.int/documents/rom/2015-09-24-eng.htm>], abgerufen am 24. 05, um 17.35 Uhr.
21. Council of Europe, The Government of Romania, European Social Charter, *15th National Report for the period of 01.01.2011-31.12.2014*, published 03.03.2016, [<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016805aa9fc>], abgerufen am 22. 06. 2016, um 12. 43 Uhr, S. 6, Vgl. Fig. 3: *Evolution of unemployment rate by age of group*, S. 7.

D

22. Decret Nr. 770 din 1 octombrie 1966 pentru reglementarea intreruperii cursului sarcinii [<http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-770-din-1-octombrie-1966-pentru-reglementarea-intreruperii-cursului-sarcinii-emitent-consiliul-de-stat-al-republicii-socialiste-romania-177.html>], abgerufen am 31. 05. 2016 um 17.01 Uhr.
23. *Der lange Weg zur Gleichberechtigung in Deutschland*, [<http://www.meinhard.privat.t-online.de/frauen/chronik.html>], abgerufen am 08. 11 2015, um 17. 00 Uhr,
24. Demokratisches Forum Der Deutschen Im Kreisstadt, *Kronstädter Persönlichkeiten*, [<http://forumkronstadt.ro/kultur/kronstaedter-persoenlichkeiten/>], abgerufen am 2. April 2015.

DUDEN:

25. Das Wort Hospiz, [<https://dexonline.ro/definitie/ospiciu>], abgerufen am 19.11.2015, um 17. 16 Uhr.
26. Das Wort munca, [<https://dexonline.ro/definitie/munc%C4%83>], abgerufen am 08. 10. 2015, um 13. 15 Uhr.
27. Konrad Duden online Mannheim: Bibliographisches Institut, 2010, [<http://www.duden.de/rechtschreibung/Kontrolle>],

E

28. Economica. net, *Cate autovehicule sunt in circulatie in Romania si care este varsta medie a parcului auto-studio PwC*, [dt. Wie viele Autofahrzeuge befinden sich im Verkehr in Rumänien und welches ist das Durchschnittsalter der Autoparks – PwC Studien], [http://www.economica.net/cate-autovehicule-sunt-in-circulatie-in-romania-si-care-este-varsta-medie-a-parcului-auto-studiu-pwc_118070.html#n], abgerufen am 27.06.2016 um 13.29 Uhr.
29. Eubusiness, *International Tax Guide Romania* (Deloitte) [<http://www.eubusiness.com/europe/romania/business-guides-romania-deloitte/>] und [<https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>], abgerufen am 19.06.2016 um 14.08 Uhr.
30. Eubusiness, Romania, *Country overview*, 12. 07. 2012, last modified 29. 05. 2014, [<http://www.eubusiness.com/europe/romania>], abgerufen am 07.06.2016 um 13.17 Uhr.
31. Eubusiness, *Starting a business in Romania*, 03.11.2009, updated 13. 07. 2012, [<http://www.eubusiness.com/europe/romania/home/business>] und Eubusiness, *Acces to finance*, 03.11.2009, updated 13. 07. 2012, [<http://www.eubusiness.com/europe/romania/home/finance>], abgerufen am 19.06.2016 um 14.41 Uhr.
32. Euroactiv, *Romania introduces flat tax rate*, 6. Januar. 2005 updatet 05. 06. 2012, [<http://www.euroactiv.com/section/enlargement/news/romania-introduces-flat-tax-rate/>], abgerufen am 07.06.2016 um 13.38 Uhr
33. Eurokredite.de, *Kredite in Rumänien*, [<http://www.eurokredite.eu/Kredite-in-Rumaenien/Kredite-in-Rumaenien.html>], abgerufen am 27.06.2016 um 16. 45 Uhr.
34. European Court of Human Rights, *Case of Dalban*, Nr. 28114/ 95, 28. September 1999, Strassbourg, [<http://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-58306#%22itemid%22:%22001-58306%22>], abgerufen am 21.06.2016, um 13. 22 Uhr.
35. Europäische Kommission, *572 Mio. Euro für die Bekämpfung von Armut und sozialer Exklusion*, 14.06.2016, [http://ec.europa.eu/romania/news/15062016_572_milioane_euro_combaterea_saraciei_excluziunii_sociale_ro.htm], abgerufen am 19.06.2016 um 14.41 Uhr.
36. Europäische Kommission, Bericht der Kommission an das Europäische Parlament und den Rat. *Über Rumäniens Fortschritte im Rahmen des Kooperations- und Kontrollverfahrens*, Brüssel 18.07.2012, [http://ec.europa.eu/cvm/docs/com_2012_410_de.pdf], abgerufen am 08.05.2016 um 13.31 Uhr, S. d. a. Eurobarometer: [http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm].
37. Europäische Kommission, Bericht der Kommission an das Europäische Parlament und den Rat. *Über Rumäniens Fortschritte im Rahmen des Kooperations- und Kontrollverfahrens*, Brüssel 22. 02. 2014, [http://ec.europa.eu/cvm/docs/com_2014_37_de.pdf], abgerufen am 08.05.2016 um 13.40 Uhr.
38. Europäische Kommission, Bericht der Kommission an das Europäische Parlament und den Rat, *Über Rumäniens Fortschritte im Rahmen des Kooperations- und Kontrollverfahrens*, Brüssel, 27. 1. 2016,

- [http://ec.europa.eu/cvm/docs/com_2016_41_de.pdf], abgerufen am 30. 05. 2016 um 20. 28 Uhr.
39. Europäische Kommission, Standard Eurobarometer, *Public opinion in the European Union*, 2015, [http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb83/eb83_first_en.pdf], abgerufen am 08.05.2016 um 13.06 Uhr.
40. Europäische Kommission, Eurobarometer: *Korruption in Rumänien*, 2013, [http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_397_fact_ro_en.pdf], abgerufen am 08.05.2016 um 14.20 Uhr.
41. Europäische Kommission, Eures: Europäisches Portal Zur Beruflichen Mobilität, *Lebens- und Arbeitsbedingungen Rumänien: Einkommen und Steuer*, 2016, [<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=8681&acro=living&lang=de&parentId=7826&countryId=RO&living=>], abgerufen am 01. 07. 2016, um 12. 23 Uhr.
42. EUR-Lex, *Der Zugang zum EU - Recht*, (Europäische Union, Tätigkeitsbereich Rumänien- Übernahme des gemeinschaftlichen Besitzstandes, [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/?uri=URISERV:e20108>], abgerufen am 21. 06. 2016, um 13. 51 Uhr.
43. Eurostat, *Marriages and births in Romania, Romania between moderisation and traditionalism*, November 2015, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Marriages_and_births_in_Romania], abgerufen am 24.06. 2016, um 18.12 Uhr
44. Eurostat: *Geburtenraten und Fruchtbarkeitsraten 2000-2013*, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Live_births_and_total_fertility_rate_in_the_2000-2013_period_in_Romania.png], abgerufen am 24.06. 2016, um 18.12 Uhr.
45. Eurostat: *Zahlen zu Eheschließungen und Heiratsalter in Rumänien 2000-2013*, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Marriages_and_marriage_rate_in_the_2000-2013_period_in_Romania.png], [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Average_age_at_the_first_marriage_%28Eurostat_data%29.png] abgerufen am 24.06. 2016, um 18.37 Uhr.
46. Eurostat, *Statistics in Focus 50/2012: Internet use in households and by individuals 2012 – Issue number 50/2012*, [<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5585460/KS-SF-12-050-EN.PDF/39000dab-e2b7-49b2-bc4b-6aad0bf01279>], abgerufen am 01.07. 2016, um 13. 10 Uhr.
47. Eurostat, *Agricultural census in Romania*, November 2012, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agricultural_census_in_Romania#Labour_force], [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Table_Agricultural_labour_force_RO_2003_and_2010.PNG], abgerufen am 24.06. 2016, um 18.57 Uhr.
48. Eurostat, Statistics Explained, *Statistik der Informationsgesellschaft. Haushalte und Privatpersonen*, Juni 2015, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Information_society_statistics_-_households_and_individuals/de], abgerufen am 01.07. 2016, um 13. 16 Uhr.

49. Eurostat, Pressemitteilung 181/2015, 16. Oktober 2015, [<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7034693/3-16102015-CP-DE.pdf/0dec8142-74eb-40c5-99e7-0b9c8aa78637>], abgerufen am 15. 07. 2016.
50. Eurostat, *Städteagenda für die EU*, (Pressemitteilung) 104/2016, 30. Mai 2016, [<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7411591/1-30052016-AP-DE.pdf/4caca450-5632-419f-97ea-b86d228bfa90>], abgerufen am 15. 07. 2016.

F

51. Wolfram Fischer, *Das Handwerk im Umbruch am Beginn des Industriezeitalters*. In: Themenportal Europäische Geschichte 2006, URL: [<http://www.europa.clio-online.de/2006/Article=115>], am 12. 05. 2016, um 12. 24 Uhr.
52. Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), *27 Tote bei Brand in Bukrester Nachtclub*, [<http://www.faz.net/aktuell/gesellschaft/ungluecke/massenpanik-27-tote-bei-brand-in-bukarester-nachtclub-13886116.html>], abgerufen am 07. 05. 2016 um 16. 04 Uhr.
53. Frankfurter Allgemeine Zeitung, Politik, *Nach Brand in Nachtclub: Zehntausend Rumänen demonstrieren gegen Regierung*, 04.11.2015, [<http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/europa/nach-brand-in-nachtclub-zehntausend-rumaenen-demonstrieren-gegen-regierung-13892703.html>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.25 Uhr.

G

54. Galaktionow, Barbara /Markus C. Schulte von Drach und Martin Anetzberger, *Saubermann mit deutschen Wurzeln*, Süddeutsche Zeitung, Wahlsieger in Rumänien, 17. November 2014[<http://www.sueddeutsche.de/politik/wahlsieger-in-rumaenien-saubermann-mit-deutschen-wurzeln-1.2223988>], abgerufen am 07.05.2016 um 16. 50 Uhr.
55. Gebhardt, Mareike, *Postmoderne und Pluralität - ein demokratischer Aufbruch ins 21. Jahrhundert?*, Donau- Institut Working Paper No. 36, ISSN 2063- 8191, auch online abrufbar: [<http://www.andrassyuni.eu/pubfile/de-77-36-di-wp-gebhardt-final.pdf>], abgerufen am 12. 06. 2016, um 17. 54 Uhr.
56. Andrea Georgiana, *Case de corectie pentru minori*, [<http://documents.tips/documents/proiect-case-corectie-minori.html>], abgerufen am 19.11.2015, um 13. 32Uhr.
57. The Goldman Environmental Prize, *An environmental journalist-turned-activist, Stephanie Roth was the driving force behind an international campaign to halt construction of Europe's largest open cast gold mine*, [<http://www.goldmanprize.org/recipient/stephanie-roth/>], agerufen am 07. 05. 2016 um 16. 20 Uhr.
58. Manfred Götzke, *Nach Regierungsrücktritt gehen die Proteste weiter*, Deutschlandfunk, 05.11.2015, [http://www.deutschlandfunk.de/rumaenien-nach-regierungsruecktritt-gehen-die-proteste.795.de.html?dram:article_id=335999], abgerufen am 07.05.2016 um 16. 58 Uhr.
59. Group of States against Corruption (GRECO)/ Council of Europe, *Fourth Evaluation Round, (Evaluation Report Romania), Corruptiom prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors*, Strasbourg, Adoption: 4 Dezember 2015,

Publication: 22 Januar 2016, online abrufbar:
[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/Eval%20IV/GrecoEval4%282015%294_Romania_EN.pdf], abgerufen am 30. 06. 2016, um 15. 33 Uhr.

H

60. Halbjahresschrift- hjs- online, [<http://www.halbjahresschrift.homepage.t-online.de/>] und [<http://halbjahresschrift.blogspot.ro/>], abgerufen am 02. 05. 2015 um 13.10 Uhr.
61. Handelsblatt, *Ungewöhnliche Praktiken in Rumänien, Kreditgeschäfte im Kaffeehaus*, [<http://www.handelsblatt.com/unternehmen/banken-versicherungen/ungewoehnliche-praktiken-in-rumaenien-kreditgeschaeft-im-kaffeehaus-seite-2/2763878-2.html>], abgerufen am 27.06.2016 um 14.03 Uhr.
62. Horvath, István, *Länderprofil Migration: Daten – Geschichte- Politik, Auswanderung*, Bundeszentrale für politische Bildung, 01.09.2007, [<http://www.bpb.de/gesellschaft/migration/laenderprofile/57804/zuwanderung-seit-1990>].
63. Human Development Report, *Work for human development, Briefing note for countries on the 2015 Human Development Report Romania*, [http://hdr.undp.org/sites/all/themes/hdr_theme/country-notes/ROU.pdf], abgerufen am 23. 06. 2016, um 13. 43 Uhr.

K

64. Kalnoky, Boris, *Rumänen stürmen Botschaften, um wählen zu können*, In: Die Welt, Politik, Präsidentschaftswahl, 3.11.2014, [<http://www.welt.de/politik/ausland/article133917863/Rumaenen-stuermen-Botschaften-um-waehlen-zu-koennen.html>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.40 Uhr.
65. Knopp, Wolfgang, *Deutsche Buchdruck und Verlagstradition in Rumänien wird fortgesetzt*, 2012, [<http://www.adz.ro/artikel/artikel/deutsche-buchdruck-und-verlagstradition-in-rumaenien-wird-fortgesetzt/>], 2 April 2015.
66. Konsulat der Bundesrepublik Deutschland Temeswar, *Wochenrückblick des Konsulats – 02.-08. November 2015*, [<http://www.temeswar.diplo.de/Vertretung/temeswar/de/02/Presseauswertung/2015/02-20-2008-20November-202015.html>], abgerufen am 07.05.2016 um 17. 12 Uhr.
67. Konzett, Eva: *Banken droht in Rumänien Ungemach*, Wirtschaftsblatt, April 2016, [http://wirtschaftsblatt.at/home/nachrichten/europa_cee/4966132/Banken-droht-in-Rumaenien-Ungemach] abgerufen am 27.06.2016 um 15.28 Uhr.
68. Kraft, Claudia, *Die Geschlechtergeschichte Osteuropas als doppelte Herausforderung für die „llgemeine“ Geschichte*. In: Themenportal Europäische Geschichte, 2006, [<http://www.europa.clio-online.de/2006/Article=171>]

L

69. Legislatie privind activitatea penitenciarelor din Romania[dt. *Gesetz bezüglich der Gefängnisstätigkeiten in Rumänien*], [<http://legislatiepenitenciare.freewb.ro/>], abgerufen am 19.11.2015, um 15. 25 Uhr.

70. Christine Lescu/ Dora Mihalescu, *EU - Bildungsbericht 2015: Große Chancengleichheit im rumänischen Schulsystem*, Radio Romania International, Sozialreport – der rumänische Alltag, 2015, online abrufbar: [http://www.rri.ro/de_de/eu_bildungsbericht_2015_grosse_chancengleichheit_im_rumänischen_schulsystem-2541281], abgerufen am 18. 06. 2016, um 15. 19 Uhr.
71. Libertatea, *Cati soferi si cate masini sunt in Romania*, [dt. *Wieviele (Auto-)Fahrer und wieviele Autos gibt es in Rumänien*], Februar, 2015, [<http://www.libertatea.ro/auto/cati-soferi-si-cate-masini-sunt-in-romania-1118408>], abgerufen am 27.06.2016 um 13.02 Uhr.
72. Lipphardt, Veronica/Kiran Klaus Patel, *Auf der Suche nach dem Europäer, Wissenschaftliche Konstruktionen des Homo Europaeus*, online abrufbar auf: [http://www.europa.clio-online.de/site/lang_en/ItemID_204/mid_11428/40208214/Default.aspx], am 9. 10. 2016, um 18.07.
73. Seymour Lipset/ Stein Rokkan, *Party systems and voter alignments: cross national perspectives*, Free Press, New York, 1967, online abrufbar: [<http://www.u.arizona.edu/~mishler/LipsetRokkan.pdf>], am 21. Mai 2016, um 18.23 Uhr.

M

74. Karen Macours/Johan F. M Swinnen, *Rural Poverty in Transition Countrys*, LICOS, Centre for Institutions and Economic Performance, Discussion papers 169/2007, Katholieke Universiteit Leuven, [<http://feb.kuleuven.be/drc/licos/publications/dp/dp169.pdf>], abgerufen am 23. 06. 2016, um 12. 57 Uhr.
75. Valentina Marinescu, *Das Mediensystem Rumäniens*, In: Hans – Bredow- Institut (Hg.), *Internationales Handbuch Medien*, 2004/2005, S. 553 f.; Vgl. Christiana Christova/ Dirk Förger, *Zur Situation der Medien in Rumänien*, [<http://docplayer.org/2034423-Christiana-christova-dirk-foerger.html>], abgerufen am 21. 06. 2016, um 13. 51 Uhr, S. 58
76. Mining Watch Romania, [<http://miningwatch.ro/categorie/rosia-montana/>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.13 Uhr.
77. Gesetz Nr. 202 vom 19. April des Jahres 2002, *Chancengleichheit, Gleichberechtigung und Gleichbehandlung der Frauen und Männern*, Kap. II Vorkehrungen bezüglich der Chancengleichheit und Gleichberechtigung von Frauen und Männern am Arbeitsplatz. Die Änderungen/Ergänzungen dieses Gesetztestextes wurden durch das Gesetz Nr. 507 des Jahres 2006 vorgenommen. Wiederveröffentlich in **Monitorul Oficial** Nr. 150 am 1. März 2007, [<http://www.monitoruljuridic.ro/act/lege-nr-202-din-19-aprilie-2002-republicata-privind-egalitatea-de-sanse-si-de-tratament-intre-femei-si-barbati-emitent-parlamentul-79895.html>], abgerufen am 13. 04. 2016 um 12. 56 Uhr.
78. Gesetz Nr. 229/2015 veröffentlicht in **Monitorul Oficial** al Romaniei, 1. Teil, Nr. 79 vom 7. Oktober 2015, [<http://lege5.ro/Gratuit/g44tinrzgq/legea-nr-229-2015-pentru-modificarea-si-completarea-legii-nr-202-2002-privind-egalitatea-de-sanse-si-de-tratament-intre-femei-si-barbati>], abgerufen am 13. 04. 2016 um 13. 38 Uhr.

79. Gesetz Nr. 217 ds Jahres 2003 erlässt Vorkehrung die den Schutz und die Abschaffung von Gewaltverhältnissen in der Familie Regeln. Akutellere Änderungen erschienen in **Monitorul Oficial**, 1. Teil, Nr. 205 vom 2. März 2014 veröffentlicht durch Veränderungen des Gesetzes Nr. 187 des Jahres 2012, [http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_prevenirii_violentei_familie.php], abgerufen am 13.04. 2016, um 14.10 Uhr.

O

80. OECD, *Pisa - Internationale Schulleistungsstudie der OECD*, [<http://www.oecd.org/berlin/themen/pisa-internationaleschulleistungstudieroecd.htm>], abgerufen am 01.07. 2016, um 11. 37 Uhr.
81. *Pisa 2012, Ergebnisse im Fokus*, S. 6 f., [<http://www.oecd.org/berlin/themen/PISA-2012-Zusammenfassung.pdf>] und [<http://www.oecd.org/pisa/aboutpisa/romania-pisa.htm>], abgerufen am 01.07. 2016, um 11. 50 Uhr.
82. Ost - Europa, *Lohnkosten und Gehälter in Rumänien*, S. 1-2, [<http://www.ost-europa.info/lohnkosten-banat.htm>], abgerufen am 01.07.2016, um 12. 47 Uhr.

P

83. Parliamentay Assembly, *Freedom of expression in the media in Europe*, Siehe Romania (media legislation, government control) Nr. 73., 14. Januar, 2013, online abrufbar: [<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=9940&lang=en>], abgerufen am 23. 04. 2015, um 17.27 Uhr.
84. Parliamentary Assembly, *The state of media freedom in Europe*, Resolution 1920 (2013) Final version, online abrufbar: [<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=19474&lang=en>], abgerufen am 08. 08. 2016, um 14. 08. Uhr.
85. Pasca, Vlad, *Limitele Rationalitatii in Politica Economica a Romaniei Socialiste*. Planul de Perspectiva 1960-1975 [*The Limits of Rationality in the Economic Policy of Socialist Romania: The 1960- 1975 Perspectiv Plan*], S. 73-84, b. 81 f., [https://www.academia.edu/12734414/Limitele_ra%C8%9Bionalit%C4%83%C8%9Bii_%C3%AEn_politica_economic%C4%83_a_Rom%C3%A2niei_socialiste_Planul_de_perspectiv%C4%83_1960-1975_The_Limits_of_Rationality_in_the_Economic_Policy_of_Socialist_Romania_The_1960-1975_Perspective_Plan?auto=download], abgerufen am 02.06. 2016 um 14. 17 Uhr.
86. Petcu, Vali *Cate masini sunt in Romania si ce marci sunt acestea*, [dt. *Wie viele Autos und welche Automarken sind das*], Juni, 2014, [<http://www.zoso.ro/masini-romania-2014/>], abgerufen am 27.06.2016 um 13.02 Uhr.
87. PNL, *Istoria Noastra- Scurt Istoric* [Unsere Geschichte- Kurze Geschichte], [<http://pnl.ro/despre-noi/istoria-noastra/scurt-istoric>], abgerufen am 11.04. 2016, um 18. 39 Uhr.
88. Presedintele Romaniei, *Angajamente: Romania educata*, [dt. *Tätigkeiten/Verpflichtunge: Das Gebildete Rumänien*], online abrufbar

[<http://www.presidency.ro/ro/angajamente/romania-educata>], abgerufen am 25. 07. 2016, um 15. 26 Uhr.

R

89. Daniela Rosescu, *Dosarele anului 2015: implicati si implicatii*, (Die Akten des Jahres 2015: Involvierte und Involvierungen), [<http://laboratoruldejurnalism.eu/dosarele-anului-2015-implicati-si-implicatii/#>], abgerufen am 14. 07. 2016 um 11. 40 Uhr.
90. Rosia Montana Gold Corporation (RMGC), siehe *Geschichte*, [<http://www.rmgc.ro/proiectul-rosia-montana/istoria-proiectului-rosia-montana.html>] und [<http://www.rmgc.ro/>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.12 Uhr.
91. Rumänisch Orthodoxe Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa (KdöR), *Die Rumänische Orthodoxe Kirche*, [<http://www.mitropolia-ro.de/index.php/30-geschichte-der-metropolie/119-i-die-rumaenische-orthodoxe-kirche>], abgerufen am 10. 05. 2016 um 15. 37 Uhr.
92. Rumänisches Strafgesetzbuch 1996, Art. 205, 206. In: Art. 225 al Codului penal republicat în temeiul art. III din Legea nr. 140/1996 în Monitorul Oficial nr. 65 din 16 aprilie 1997, Vgl. [<http://anp.gov.ro/documents/10180/57727/Codul+Penal+al+Rom%C3%A2niei.pdf/7fd6b4fc-a94e-4bab-bf79-14215deecf08>], abgerufen am 21. 06. 2016, um 12.22 Uhr.

S

93. Save Rosia Montana, [<http://www.rosiamontana.org/>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.29 Uhr.
94. Save Rosia Montana (SRM-Kampagne), *Rezumat: critica proiectului de lege referitor la exploatarea miniera de la Rosia Montana*, [dt. Zusammenfassung: Gesetzliche Kritik des Projektes bezüglich des Minenabbaus von Rosia Montana], [<http://www.rosiamontana.org/content/rezumat-critica-proiectului-de-lege-referitor-la-exploatarea-miniera-de-la-rosia-montana>].
95. *Geschichte der Kampagne*: [<http://www.rosiamontana.org/content/istoricul-campaniei-salvati-rosia-montana>], abgerufen am 07.05.2016 um 16.13 Uhr.
96. Siegfried Schiele, *Gibt es noch Werte?*, Bundeszentrale für politische Bildung, 12. 08. 2013, [<http://www.bpb.de/apuz/166647/gibt-es-noch-werte?p=all>], abgerufen am 12. 07. 2016, um 16. 23 Uhr.
97. Schwarz, Karl-Peter, *Rücktritt wegen des Zorns in der Gesellschaft*, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 04.11.2015, [<http://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/europa/rumaeniens-ministerpraesident-victor-ponta-zurueckgetreten-13892954.html>], abgerufen am 07.05.2016 um 16. 33 Uhr.
98. Sofort- Kredit. net, *Rumänien steht vor dem Bankrott*, [<http://www.sofort-kredit.net/rumanien-steht-kurz-vor-dem-bankrott.php>], abgerufen am 27. 06. 2016, um 14. 33 Uhr.
99. Szegedi, Edit, *Umbra lui Ghita la Cluj Napoca (Ghita's Schatten in Klausenburg)*, Liga Oamenilor de Cultura Bontideni, 31. Januar. 2011, [<http://ligaoamenilordeculturabontideni.blogspot.ro/2011/01/umbra-lu-ghita-la-cluj-napoca-de-edit.html>], abgerufen am 02. 05. 2015 um 13.03 Uhr, veröffentlicht auch in Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien, Februar 2009.

100. Szegedi, Edit *Scrisoare catre detractorii mei*, Liga Oamenilor de Cultura Bontideni, 5. September 2012, [<http://ligaoamenilordeculturabontideni.blogspot.ro/2012/09/scrisoare-catre-detractorii-mei-de-edit.html>], abgerufen am 02. 05. 2015 um 13.33 Uhr.
101. Schlindwein, Simone, *Zwischen Propaganda und Kommerz - Medien(un)freiheit in Südost-, Mittelost-, und Osteuropa*, n-ost, Netzwerk für Osteuropa - Berichterstattungen e.V., S. 67, [<https://netzwerkrecherche.org/files/nr-studie-pressefreiheit.pdf>] abgerufen am 21. 06. 2016, um 13. 39 Uhr.
102. Statista: Das Statistik- Portal, *Gesetzliche Mindestlöhne pro Stunde in Ländern der Europäischen Union* (Stand Januar 2016), [<http://de.statista.com/statistik/daten/studie/37401/umfrage/gesetzliche-mindestloehne-in-der-eu/>] abgerufen am 01.07.2016, um 13. 20 Uhr.

T

103. TANASOIU, Cosmina: Post- communist political symbolism: new myths – same old stories? Analysis of romanian political mythology, [<http://sar.org.ro/files/Tanasoiu.pdf>], abgerufen am 02.05.2016, um 12.08 Uhr.
- 104.
105. TAZ (Die Tageszeitung), *Rumänien nimmt Kurs auf EU*, [<http://www.taz.de/1/archiv/?dig=2004/12/30/a0090>], abgerufen am 19.06.2016, um 14.12 Uhr.
106. topagrar online, *Rumänien: Viel Land und wenig Geld*, Ausgabe 01/2010, [<http://www.topagrar.com/archiv/Rumaenien-Viel-Land-und-wenig-Geld-561814.html>], abgerufen am 27. 06. 2016, um 14. 18 Uhr.
107. Trading Economics, *Rumänien: Mindestlöhne*, [<http://de.tradingeconomics.com/romania/minimum-wages>] abgerufen am 01.07.2016, um 13. 20 Uhr.

V

108. Rumänische Verfassung von 1948, [<http://legislatie.just.ro/public/detaiiidocument/14931>,] abgerufen am 20. 01.2016, um 12. 27 Uhr.
109. Rumänische Verfassung von 1952:[<http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/constitutie/constitutia-republicii-populare-romane-1952.php>], abgerufen am 20. 01.2016, um 12. 35
110. Rumänische Verfassung, [http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=act2_2&par1=2#t2c2s0a30], abgerufen am 16. 06. 2016, um 15.05 Uhr.
111. Vertrag über Freundschaft, Zusammenarbeit und gegenseitigem Beistand , 14. Mai 1955, [http://1000dok.digitale-sammlungen.de/dok_0013_war.pdf] Datum: 05. Juni 2016 um 23:15:52 Uhr CEST., BSB München.
112. D. Voorhoof et al und T. McGonagle (Red. Betr.), *Freie Meinungsäußerung, Medien und Journalisten: Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs für*

Menschenrechte, IRIS Themen, Europäische Audiovisuelle Informationsstelle, Straßbourg 2015, [<http://www.obs.coe.int/documents/205595/2667238/IRIS+Themes+-+Vol+III+-+Ed+2015+DE.pdf/6505fcc6-4425-41ef-9e95-a48f75860c32>], abgerufen am 21.06. 2016, um 13. 44. Uhr.

W

113. Wiedemann, Erich, *Der Psychatrie- Gulag*, Der Spiegel, Nr. 49/2006, [<http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-49767433.html>], abgerufen am 24. 05, um 18.10 Uhr.
114. Wirtschaftskammer Österreich, *Öffentliche Verschuldung*, Staatsschuldenquote [<http://wko.at/statistik/eu/europa-verschuldung.pdf>], abgerufen am 01.07. 2016, um 10. 43 Uhr.
115. The World Bank, April 2016, [<http://www.worldbank.org/en/country/romania/overview>], abgerufen am 18.04. 2016 um 16.16 Uhr.
116. Wolf, Oschlies, Bundesinstitut für ostwissenschaftliche und internationale Studien (Ed.), *Aufarbeitung der kommunistischen Vergangenheit in Rumänien: Teil 1, 1989-1995/96*. Köln, 1998 (Berichte / BIOst 3-1998). URN: [<http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-43332>], abgerufen am 23. 04. 2015, um 21.13 Uhr.